

๒๗๖.๕

๑๖๑๑๖

๕.๖

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง
ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน

27 ก.ย. 2537

ปริญญาโท

ของ

อุดมเดช กมลบุตร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษาปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา

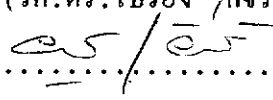
มีนาคม 2537

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

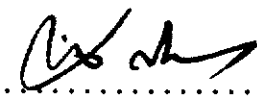
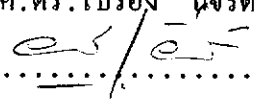
190198

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญาบัตรฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
อุตสาหกรรมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน
(รศ.ดร.เป็ร็อง กิจรัตน์)

.....กรรมการ
(ดร.อารมย์ เอี่ยมน้อย)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(รศ.ดร.เป็ร็อง กิจรัตน์)

.....กรรมการ
(ดร.อารมย์ เอี่ยมน้อย)
.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผศ.ดร.เอกศักดิ์ บุตรลับ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาบัตรฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ ๙ เดือน มีนาคม พ.ศ. 2537

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.เปรี๊ญง กิจรัตน์ และ ดร.อารมย์ เอี่ยมน้อย อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำติดตามเอาใจใส่และช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ในโครงการความร่วมมือเพื่อผลิตบัณฑิตอุตสาหกรรมศึกษาทุกท่าน ที่กรุณาสั่งสอนให้ความรู้ ให้คำแนะนำ ให้การสนับสนุนและติดตามเอาใจใส่จนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์เสถียร บุญฤทธิ์ ที่กรุณาให้แนวคิด และข้อแนะนำต่าง ๆ อย่างดียิ่ง

สุดท้ายผู้วิจัยขอขอบคุณครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์ กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดต่าง ๆ อาจารย์ภาควิชาหัตถศึกษาและอุตสาหกรรมศิลป์ในวิทยาลัยครูทุกท่าน ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ อย่างดียิ่ง และขอขอบคุณทุกท่านที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยจนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

อุดมเดช กมลบุตร

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ.....	1
	คำนำ.....	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
	ความสำคัญของการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร.....	8
	ความเป็นมาของวิชางานประดิษฐ์และงานช่างของไทย.....	12
	ความเป็นมาของวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ในต่างประเทศ.....	15
	วิชาอุตสาหกรรมศิลป์ในทวีปยุโรป.....	16
	วิชาอุตสาหกรรมศิลป์ในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	18
	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานช่างหรือวิชาอุตสาหกรรมศิลป์	
	านหลักสูตรประถมศึกษาฉบับต่าง ๆ ของไทย.....	21
	จุดมุ่งหมายของวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	26
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	30

บทที่	หน้า
3 วิธีคำนวณและการศึกษาค้นคว้า.....	33
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	33
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	34
การรวบรวมข้อมูล.....	36
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	84
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	84
กลุ่มตัวอย่าง.....	84
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	84
การรวบรวมข้อมูล.....	85
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
สรุปผลการวิจัย.....	86
การอภิปรายผล.....	88
ข้อเสนอแนะ.....	98
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป.....	102
บรรณานุกรม.....	103
ภาคผนวก.....	110
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	121

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

- 1 จากเวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 41
- 2 ค่าเฉลี่ยและค่า เบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูผู้สอน
ที่มีต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง
ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน
ลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย..... 42
- 3 ค่าเฉลี่ยและค่า เบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์
ที่มีต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง
ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน
ลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย..... 45
- 4 ค่าเฉลี่ยและค่า เบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของนักการศึกษา
ที่มีต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง
ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน
ลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย..... 54
- 5 ค่าเฉลี่ยและค่า เบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูผู้สอน
ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
วิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับ
สภาพสังคมไทยในปัจจุบัน ลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย..... 60
- 6 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นของครูผู้สอน
ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
วิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับ
สภาพสังคมไทยในปัจจุบัน..... 66

7	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเป็นรายคู่ระหว่าง ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายข้อที่ 2	73
8	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเป็นรายคู่ระหว่าง ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายข้อที่ 10	74
9	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเป็นรายคู่ระหว่าง ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายข้อที่ 12	75
10	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเป็นรายคู่ระหว่าง ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายข้อที่ 13	76
11	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเป็นรายคู่ระหว่าง ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายข้อที่ 15	77
12	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเป็นรายคู่ระหว่าง ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายข้อที่ 16	78
13	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเป็นรายคู่ระหว่าง ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายข้อที่ 17	79
14	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเป็นรายคู่ระหว่าง ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายข้อที่ 19	80
15	จำนวนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์ และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน .	81

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 องค์ประกอบของหลักสูตร	8
2 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์.....	10

บทที่ 1

บทนำ

กานา

การพัฒนาประเทศไทยในช่วงระยะเวลาเกือบสามทศวรรษที่ผ่านมา (ช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-5) รัฐบาลได้วางแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยมุ่งเปลี่ยนแปลงโครงสร้างระบบการผลิตของประเทศจากภาคเกษตรกรรมไปสู่ภาคอุตสาหกรรม (กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการพลังงาน. 2530 : 123 - 124) รายงานสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงของการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530-2534) ระบุว่า แผนพัฒนาประเทศดังกล่าวประสบผลสำเร็จอย่างสูง การขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ เป็นไปอย่างรวดเร็วและชัดเจน ทำให้โครงสร้างระบบการผลิตของประเทศเปลี่ยนจากภาคเกษตรกรรมไปเป็นภาคอุตสาหกรรม และยังผลให้สภาพสังคมไทยบางส่วนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างจากสังคมแบบชนบทหรือสังคมเกษตรกรรมไปเป็นสังคมเมือง หรือสังคมอุตสาหกรรม ทำให้ประชาชนต้องดำเนินวิถีชีวิตตามแบบสังคมเมือง ซึ่งมีผลต่อสภาพจิตใจ วัฒนธรรมประเพณี และค่านิยมต่าง ๆ เป็นอันมาก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2533 : 2 - 3)

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคมดังกล่าว ภายใต้อิทธิพลของเทคโนโลยีทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านการสื่อสาร ระบบสารสนเทศ และเทคนิคการผลิต ทำให้การดำเนินวิถีชีวิตรวมทั้งวัฏจักรของกระบวนการทางเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วด้วย กรอบของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 จึงกำหนดว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและสามารถปรับเปลี่ยนสังคมให้เป็นนานาชาติที่พึ่งประสงค์ จึงเป็นสิ่งที่ต้องเร่งดำเนินการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2533 : 6-2.

6-3) และเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณสมบัติตามที่พึงประสงค์ ก็คือ การพัฒนาการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2531 : 1)

การพัฒนาการศึกษาเพื่อเตรียมคนให้มีคุณสมบัติตามที่พึงประสงค์นั้น จะต้องดำเนินการในทุกระดับการศึกษา และการประถมศึกษาก็เป็นการศึกษาที่มีความสำคัญยิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาเป็นอันดับแรก เพราะเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับประชากรไทยทุกคน ขุนทอง ภูทิวเดือน (2525 : 3) กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับนี้ว่า การจัดการศึกษาเพื่อเตรียมคนให้มีความพร้อมทางอาชีพ มิใช่จะเริ่มที่ระดับมัธยมศึกษาหรือระดับอุดมศึกษาเท่านั้น แต่ควรเริ่มที่ระดับประถมศึกษา เพราะการศึกษาระดับนี้ เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับ เยาวรินทร์ จันทน์ภูษะ (2534 : 32 - 33) ที่ระบุว่า การตั้งเป้าหมายของการเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ จะต้องเพิ่มขีดความสามารถทางอุตสาหกรรม โดยการจัดการศึกษาขั้นมูลฐานสำหรับประชาชนทุกคนให้มีความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อให้สามารถนำไปใช้เพื่อทุกคุณภาพชีวิตได้อย่างเหมาะสม

รายงานประดิษฐ์และงานช่างซึ่งจัดเป็นงานเลือกในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เป็นวิชาที่มีจุดเน้นให้ผู้เรียนรู้จักเลือกใช้วัสดุ เครื่องมือ และเทคนิควิธีประดิษฐ์งานต่าง ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานของการทำงานที่เป็นกระบวนการและพื้นฐานของงานช่างต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2534 : 318) การเรียนวิชางานประดิษฐ์และงานช่างจึงน่าจะมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างคุณสมบัติให้ผู้เรียนได้มีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือและการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ให้สามารถปรับตัวในสังคมได้อย่างเป็นสุข อย่างไรก็ตาม หลักสูตรไม่ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของวิชาให้ชัดเจน เพียงกำหนดจุดมุ่งหมายไว้กว้าง ๆ ในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติสำคัญ 4 ประการ คือ 1). ทำงานเป็น 2). มีนิสัยรักการทำงาน 3). มีการปรับปรุงงานอยู่เสมอ และ 4). เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2534 : 315) แต่โครงสร้างของหลักสูตรกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพประกอบด้วยงาน 3 งาน คือ งานบ้าน งานเกษตร และงานเลือก วิชางานประดิษฐ์และงานช่าง เป็นส่วน

หนึ่งของงานเลือก ซึ่งเมื่อพิจารณาธรรมชาติและเนื้อหาของงานแต่ละงานอย่างละเอียดจะ เห็นได้ว่ามีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ดังนั้น การใช้จุดมุ่งหมายของการศึกษาร่วมกัน จึงไม่น่าจะเหมาะสมและไม่ชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ

นอกจากนี้ เปรื่อง กิจรัตน์ (2534 : 136 - 137) ยังได้กล่าวถึงการกำหนด จุดมุ่งหมายของวิชางานช่างหรือวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ไว้ว่า ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของการ วิเคราะห์สภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีในช่วงระยะเวลา หนึ่ง ๆ เมื่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศกำลังเปลี่ยนแปลงจากสภาพสังคมแบบ ชนบทหรือสังคมเกษตรกรรมไปเป็นสภาพสังคมเมืองหรือสังคมอุตสาหกรรม วิชางานประดิษฐ์ และงานช่าง ซึ่งเป็นวิชาหนึ่งที่มุ่งเตรียมคน เพื่อเข้าสู่สภาพสังคมดังกล่าวจึงควรได้รับการ กำหนดจุดมุ่งหมายให้เหมาะสมและชัดเจน ตรงกับแนวคิดของไทเลอร์ (Tyler. 1975 : 1 - 2) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการกำหนดจุดมุ่งหมายไว้ว่า การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร วิชาว่าระดับใดก็ตาม จุดมุ่งหมายเป็นองค์ประกอบสำคัญอันจะนำไปสู่การกำหนดเนื้อหาความรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล การกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา จึงต้องกระทำเป็นอันดับแรก ดังนั้น การกำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะของหลักสูตรวิชางาน ประดิษฐ์และงานช่าง จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องมีอย่างยิ่ง

จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความต้องการศึกษาหาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชา งานประดิษฐ์และงานช่างในระดับประถมศึกษาที่เหมาะสม เพื่อจะสามารถเตรียมเยาวชนให้ ความเห็นวิถีชีวิตได้อย่างมีความสุขานสภาวะของสังคมไทยที่กำลังเปลี่ยนแปลงภายใต้ความเจริญ ก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาหาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่างระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน

ความสำคัญของการศึกษากันคว้า

1. การศึกษาครั้งนี้จะทำให้ได้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน

2. ผลของการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ในการปรับเนื้อหาความรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน

3. ผลของการศึกษาจะเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาต่าง ๆ ของวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของสังคมที่แท้จริงต่อไป

4. ผลของการศึกษาจะเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ เพื่อผลิตครูอุตสาหกรรมศิลป์ ให้มีคุณสมบัติสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้

ขอบเขตของการศึกษากันคว้า

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้มี 3 กลุ่ม คือ

1. ครูผู้สอนวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2. ศึกษานิเทศก์กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ สังกัดหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

3. นักการศึกษา ได้แก่ อาจารย์ในภาควิชาที่สอนศึกษาและอุตสาหกรรมศิลป์ ที่สอนหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกอุตสาหกรรมศิลป์ของวิทยาลัยครู

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 469 คน ประกอบด้วย

1. ครูผู้สอนวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด 12 จังหวัด จำนวน 324 คน
- 2.ศึกษานิเทศก์กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ สังกัดหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด จำนวน 73 คน
3. นักการศึกษา จำนวน 72 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ความคิดเห็นของครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่างระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่างระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง หมายถึง ความคาดหวังที่จะให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม หรือประสบการณ์ต่าง ๆ จากการศึกษาวិชาหรือกลุ่มวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายในระดับปฏิบัติการ
2. กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ หมายถึง มวลประสบการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในกลุ่มที่ 4 ของโครงสร้างหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ประกอบด้วยงานหลัก 3 งาน คือ งานบ้าน งานเกษตร และงานเลือก

3. วิชางานประดิษฐ์และงานช่าง หมายถึง แขนงวิชาหนึ่งของงานเลือก ซึ่งมีเนื้อหาความรู้มุ่งเน้นให้ผู้รู้จักเลือกใช้วัสดุ เครื่องมือ และเทคนิควิธีประดิษฐ์งานต่าง ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานของการทำงานที่เป็นกระบวนการ และพื้นฐานของงานช่างต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4. งานเลือก หมายถึง แขนงงานหนึ่งในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ มีงานต่าง ๆ ที่เปิดโอกาสให้เลือกเรียนตามความสนใจ 3 งาน คือ งานประดิษฐ์และงานช่าง งานอื่น และงานที่เตรียมไปสู่อาชีพ

5. วิชาอุตสาหกรรมศิลป์ หมายถึง แขนงวิชาหนึ่งของวิชาสามัญที่ผู้เรียนทุกคนและทุกระดับการศึกษาต้องเรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้รู้จักใช้ความคิดและการปฏิบัติในการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร และกระบวนการทำงาน การเรียนการสอนอาจใช้ประสบการณ์จริง หรือจำลองในโรงฝึกงาน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในบทบาทของอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี ที่มีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ และยังช่วยทำให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัดและความสนใจ สามารถตัดสินใจเลือกแนวทางประกอบอาชีพและ/หรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

6. วิชาสามัญ หมายถึง วิชาพื้นฐานทั่วไป เป็นวิชาบังคับที่นักเรียนทุกคนต้องเรียน โดยจะปรากฏเป็นรายวิชาแกนบังคับในหลักสูตรประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา เช่น วิชาคณิตศาสตร์ วิชาสังคมศึกษา วิชาวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ในบางหลักสูตรจะใช้คำว่าวิชาการศึกษาทั่วไป

7. สภาพสังคมไทยในปัจจุบัน หมายถึงสภาพของสังคมไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินวิถีชีวิตจากสังคมชนบทหรือสังคมเกษตรกรรม ไปเป็นสังคมเมืองหรือสังคมอุตสาหกรรม ที่การดำเนินชีวิตประจำวันเต็มไปด้วยความเร่งรีบ การแข่งขันกันทางหากิน วิถีทางการผลิตในระบบเศรษฐกิจ เปลี่ยนจากภาคเกษตรกรรมไปเป็นภาคอุตสาหกรรมและบริการ อัตราความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสูงขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งการสื่อสาร ระบบสารสนเทศ และเทคนิคการผลิต การยอมรับความเปลี่ยนแปลงในขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นไปได้ง่าย และสภาพสังคมมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากขึ้น

8. ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ทำหน้าที่สอนวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ในกลุ่ม การงานพื้นฐานอาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ (ส.ป.ช.)

9. ศึกษานิเทศก์ หมายถึง ผู้ทำหน้าที่นิเทศการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐาน อาชีพ สังกัดหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด (ส.ป.จ.)

10. นักการศึกษา หมายถึง อาจารย์ผู้ทำหน้าที่สอนหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกอุตสาหกรรมศิลป์ ของวิทยาลัยครู

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานทางสถิติดังนี้

ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา มีความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทย ในปัจจุบัน ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 2

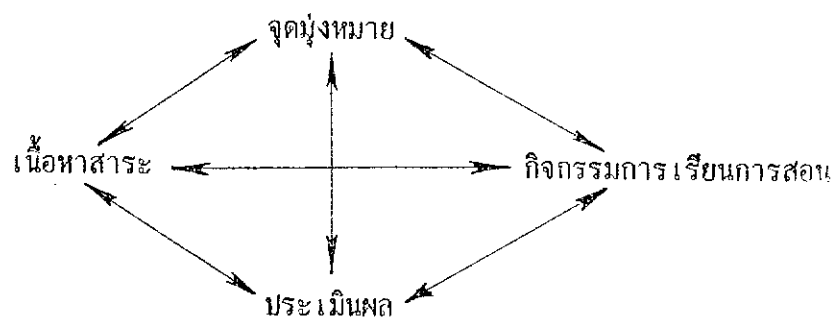
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอเรียงตามลำดับหัวข้อเรื่อง คือ ความสำคัญของการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ความเป็นมาของวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ความเป็นมาของวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ในต่างประเทศ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานช่างหรือวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ในหลักสูตรประถมศึกษาฉบับต่าง ๆ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ในประเทศสหรัฐอเมริกา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความสำคัญของการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรหรือการจัดการเรียนการสอนวิชาใด ๆ ก็ตาม นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับรูปแบบของการพัฒนาหรือการจัดไว้ ดังนี้

เฮอร์ริค และไทเลอร์ (Herrick and Tyler. 1950 : 4) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร มีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ และทั้ง 4 ประการ มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ดังแสดงในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 องค์ประกอบของหลักสูตร

ทาบ (Taba. 1962 : 422) มีความเห็นว่า องค์ประกอบของหลักสูตรที่จะขาดไม่ได้ คือ

1. จุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะ
2. เนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้
3. การประเมินผล

โบแชมพ์ (Beauchamp. 1975 : 107 - 109) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบที่ถือว่าจำเป็นและสำคัญยิ่งสำหรับหลักสูตรมี 4 ประการ คือ

1. เนื้อหาสาระและวิธีการจัด
2. จุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะ
3. การนำหลักสูตรไปใช้สอน
4. การประเมินผล

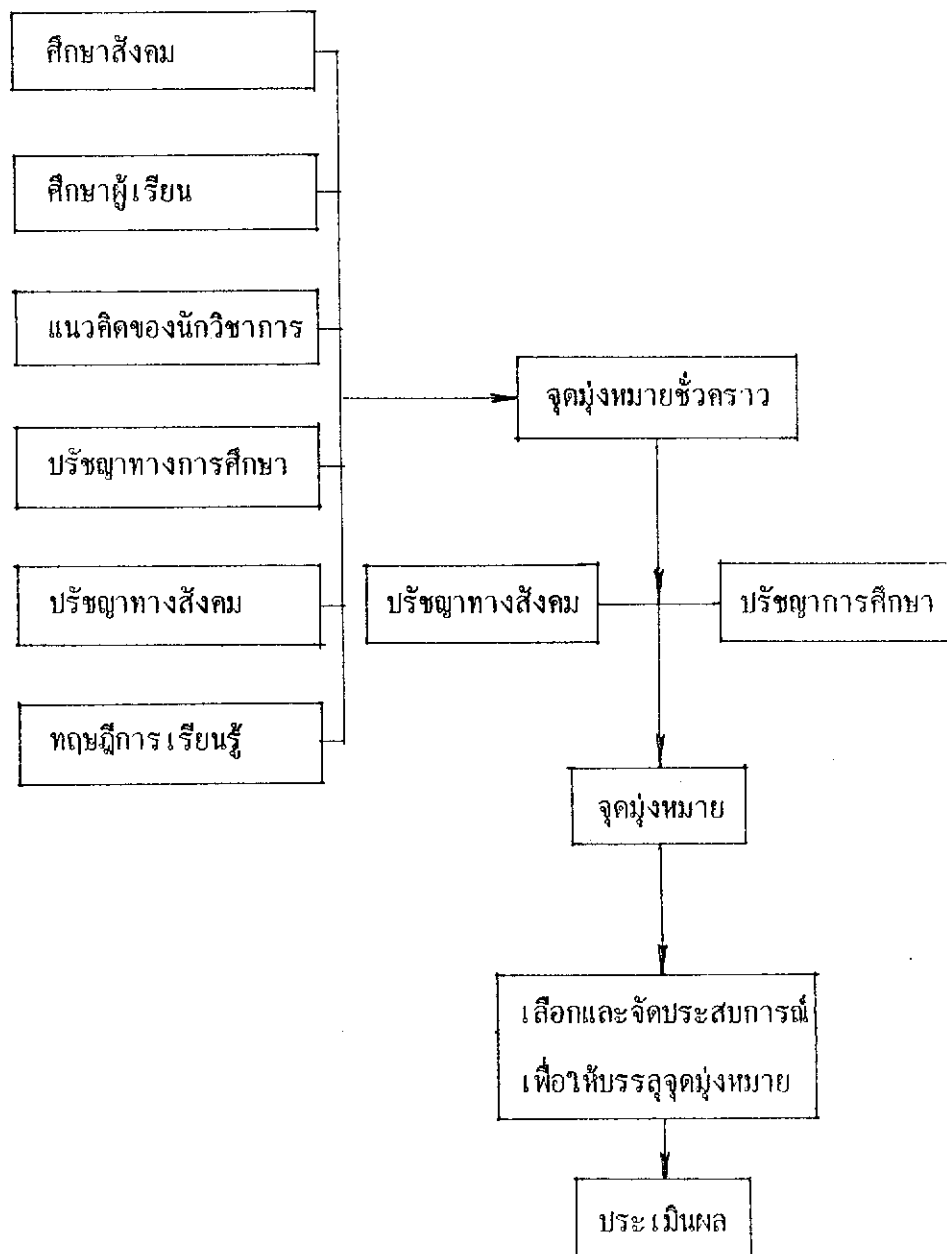
จากทัศนะของนักการศึกษาดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า หลักสูตรการเรียนการสอนวิชาใด ๆ ก็ตาม จะมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. จุดมุ่งหมาย
2. เนื้อหาสาระ
3. วิธีการจัดการเรียนการสอน
4. การประเมินผล

องค์ประกอบสำคัญทั้ง 4 ประการนี้ จุดมุ่งหมายจัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด และจะต้องกำหนดให้ได้ก่อน ไทเลอร์ (Tyler. 1949 : 1 - 2) ได้ให้แนวคิดเป็นคำถามสำหรับเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร คือ

1. อะไรคือจุดมุ่งหมายของการศึกษา
2. ประสบการณ์อะไรบ้างจะช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว
3. จะจัดประสบการณ์นั้นอย่างไรจึงได้ผล
4. จะประเมินผลอย่างไรจึงจะรู้ว่าจัดการศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมาย

คำถามทั้ง 4 ข้อ มีความสำคัญอย่างยิ่งและต้องตอบแต่ละข้อเรียงกันไป คำตอบ
ข้อแรกจะนำไปสู่คำถามข้อต่อไป รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของโทรเลอร์ ดังแสดงในภาพ
ประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของโทรเลอร์

แนวคิดของไทยเลอร์สอดคล้องกับแนวคิดของเดรสเซล (Dressel, 1963 : 19 - 24) ซึ่งกล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรว่า การพัฒนาหลักสูตรโดยทั่วไปจะเริ่มต้นที่การพิจารณาปรัชญาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรก่อน เพื่อให้แน่ใจว่าหลักสูตรจะมุ่งไปทางใด และการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรควรคำนึงถึงปัญหาของหลักสูตรปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงของสังคม ความก้าวหน้าทางวิชาการ ความต้องการของผู้เรียน และแนวนโยบายของรัฐประกอบกัน

สุมิตร คุณากร (2523 : 5 - 6) มีความเห็นต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สอดคล้องกับแนวความคิดของนักการศึกษาดังกล่าวมาแล้วข้างต้น คือ การพัฒนาหลักสูตรขั้นแรกต้องกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา ขั้นที่สอง เลือกและจัดเนื้อหาวิชา ขั้นที่สามนำหลักสูตรไปใช้ และขั้นสุดท้ายประเมินผลหลักสูตรเพื่อดูว่า มีผลสัมฤทธิ์ตามที่จุดมุ่งหมายกำหนดหรือไม่

จากแนวความคิดของนักการศึกษาต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าในการพัฒนาหลักสูตร องค์ประกอบที่สำคัญซึ่งจะต้องกำหนดขึ้นเป็นสิ่งแรกก็คือ จุดมุ่งหมาย และการกำหนดจุดมุ่งหมายต้องศึกษาพื้นฐานต่าง ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงของสังคม ความต้องการของผู้เรียน ปรัชญาการศึกษา ความก้าวหน้าทางวิชาการ และแนวคิดของนักการศึกษา เป็นต้น หลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของจุดมุ่งหมายต่อกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของไทย เช่น ในการพัฒนาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาคือ ตั้งแต่ พ.ศ. 2517 ได้มีการศึกษาเพื่อกำหนดจุดมุ่งหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตรเป็นเบื้องต้น ปลายปี พ.ศ. 2517 ถึง พ.ศ. 2518 จึงทำการร่างหลักสูตรให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เมื่อเสร็จเรียบร้อยจึงนำไปทดลองใช้ในปีการศึกษา 2519 แล้วประกาศใช้จริงในปีการศึกษา 2521 (กรมวิชาการ, 2521 : 5 - 6) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการกำหนดจุดมุ่งหมายเป็นความสำคัญอันดับแรกของการพัฒนาหลักสูตร

ความเป็นมาของวิชางานประดิษฐ์และงานช่างของไทย

วิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ของหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 นั้น นักการศึกษาหลายคนให้ความเห็นตรงกันว่าเป็นวิชา อุตสาหกรรมศิลป์นั่นเอง (ปรีชา ชาทิมมาลากร. ม.ป.ป. : 40 ; เปรื่อง กิจรัตน์. 2531 : 61) แต่ก่อนจะมาเป็นวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ได้มีการพัฒนาการความเป็น มา รวมทั้งมีการปรับเปลี่ยนชื่อวิชามาแล้วหลายครั้ง ดังนี้

ปรีชา ทัพพะกุล ฅ อยุรยา และ วิโรจน์ เวชชประสิทธิ์ (ม.ป.ป. : 2) กล่าวถึงวิวัฒนาการด้านงานช่างของไทยว่ามีมาหลายร้อยปีแล้ว จะเห็นได้จากการสร้าง บ้านเรือน ปราสาทราชวัง และวัดวาอาราม ต่อมาในสมัยสุโขทัยมีการสร้างอ่างเก็บน้ำ พระพุทธรูปหล่อด้วยโลหะ การทำเครื่องสังคโลก ในสมัยอยุธยาที่มีความเจริญรุ่งเรือง มาก โดยเฉพาะด้านงานช่างและหัตถกรรม และในสมัยรัตนโกสินทร์มีช่างฝีมือมากมาย ที่รู้จักกันทั่วไปว่า "ช่างสิบหมู่" อันประกอบด้วย ช่างเขียน ช่างปั้น ช่างแกะ ช่างมูน ช่างกลึง ช่างหุ่น ช่างหล่อ ช่างบุ ช่างรัก และช่างสลัก ในบางตำราเพิ่ม ช่างไม้ ช่าง กระจาด และช่างมุก รวมเป็น 13 หมู่ โดยมีการสืบทอดความรู้วิชางานช่างเหล่านี้ ในระบบครอบครัว เครือญาติ หรือในหมู่บ้าน แล้วใช้ชื่องานช่างเป็นชื่อหมู่บ้านจนทุกวันนี้ เช่น บ้านช่างหล่อ บ้านบาตร บ้านพานถม บ้านหม้อ ถนนเตีทอง ถนนเดินสอ เป็นต้น

การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับวิชางานช่าง เริ่มมีการจัดเป็นหลักสูตรการเรียน การสอนอย่างชัดเจน เมื่อมีการบรรจุวิชางานช่างในหลักสูตรสามัญศึกษา ร.ศ. 130 (พ.ศ. 2454) ใช้ชื่อว่า วิชาการฝีมือ โดยกำหนดให้เป็นวิชาสามัญที่ทุกคนต้องเรียน เพื่อฝึกฝีมือ ความมีระเบียบ ความรอบคอบ และรักการทำงาน (กรมศึกษาธิการ. ร.ศ. 130 : 25)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2456 ได้มีการปรับปรุงและประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา ฉบับใหม่ คือ หลักสูตรสามัญศึกษา ศก 2456 วิชาการฝีมือถูกจัดให้เป็นแขนงหนึ่งของ

วิชาศิลปหัตถกรรม และใช้ชื่อว่า วิชาหาเลี้ยงชีพ เพราะมุ่งให้เกิดทุกคนเมื่อจบการศึกษาจากโรงเรียนไปแล้ว จะต้องมีความรู้พอที่จะหาหากินได้ในทางใดทางหนึ่ง (กระทรวงธรรมการ. 2456 : 20 - 21)

หลักสูตรฉบับต่อมาคือหลักสูตรสามัญศึกษาพุทธศักราช 2464 ได้มีการกำหนดให้วิชาที่เรียนเพื่อออกไปประกอบอาชีพเป็นวิชาสามัญ เพื่อความชัดเจนและเข้าใจง่าย วิชาหาเลี้ยงชีพจึงถูกเปลี่ยนชื่อเป็น วิชาอาชีพ แผนงานหัตถกรรม (กรมตำรา. 2467 : 13 - 14)

หลักสูตรชั้นประถมศึกษา พุทธศักราช 2480 ได้มีการปรับเปลี่ยนชื่อวิชาอาชีพ แผนงานหัตถกรรมเป็นวิชาการฝีมือ แผนงานหัตถกรรม และจุดมุ่งหมายก็เปลี่ยนจากการเน้นให้ออกไปประกอบอาชีพเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้วัสดุ เครื่องมือ และเทคนิควิธีในการทำงานช่างเบื้องต้นเท่านั้น (กระทรวงธรรมการ. 2480 : 15)

ในปี พ.ศ. 2491 มีการปรับปรุงวิชาการฝีมือ แผนงานหัตถกรรม โดยเน้นด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการสร้างนิสัยรักการทำงานมากขึ้น พร้อมกับเปลี่ยนชื่อเป็นวิชาการฝีมือและการงาน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2491 : 18)

ในปี พ.ศ. 2494 มีการปรับปรุงการจัดการศึกษาของชาติครั้งสำคัญ เมื่อนักการศึกษาเห็นความสำคัญของการศึกษาด้านวิชางานช่าง จึงกำหนดให้เพิ่ม "หัตถศึกษา" เป็นองค์ที่ 4 ของกรมสามัญศึกษา ซึ่งเดิมมี 3 องค์ คือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา และ พลศึกษา (ดวงเดือน พิศาลบุตร. 2520 : 85) แต่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงชื่อวิชาหรือโครงสร้างของหลักสูตรแต่อย่างใด

ต่อมา หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2498 ได้มีการปรับเปลี่ยนชื่อวิชาการฝีมือและการงานเป็นวิชาศิลปและการฝีมือ แต่โครงสร้างของหลักสูตรยังคงเดิม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2498 : 61)

ในปี พ.ศ. 2503 การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ประถมศึกษาตอนต้น (ประถมปีที่ 1 - 4) และประถมศึกษาตอนปลาย (ประถมปีที่ 5 - 7) การศึกษาวิชางานช่างจึงจัดตามระดับของการศึกษาด้วย คือ ระดับประถม

ศึกษาตอนต้นฯเชื่อว่าวิชาศิลปะปฏิบัติ จัดอยู่ในหมวดศิลปศึกษา มีจุดเน้นให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะและทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวิชางานช่างต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2512 : 45 - 54) และระดับประถมศึกษาตอนปลายจัดเป็นหมวดวิชา เรียกว่า หมวดวิชาหัตถศึกษา มีจุดเน้นให้ผู้เรียนสามารถประดิษฐ์ผลงานด้วยมือและเครื่องมือ สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและประกอบการเรียนวิชาอื่น รวมทั้งเป็นการสำรวจความสนใจและความถนัดในงานช่างด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2503 : 4) ซึ่งหมวดวิชาหัตถศึกษาประกอบด้วยรายวิชางานช่างต่าง ๆ เช่น เครื่องไม้ เครื่องโลหะ เครื่องดิน เครื่องไม้ไฟ และเครื่องกระดาษ เป็นต้น

นับจากปี พ.ศ. 2494 เป็นต้นมา กระทรวงศึกษาธิการได้ร่วมมือกับองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ปรับปรุงการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาความเบื่อหน่ายการเรียนวิชาสามัญศึกษาของนักเรียน โดยการทดลองใช้หลักการมัธยมแบบประสม (comprehensive secondary school) โดยทดลองใช้ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2494 ที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ในปี พ.ศ. 2503 ที่จังหวัดนครราชสีมา และระหว่างปี พ.ศ. 2510 - 2516 ได้ขยายเพิ่มอีก 20 โรงเรียน ซึ่งเปเรื่อง กิจรัตน์ (2534 : 75) กล่าวว่า แนวคิดของวิชาอุตสาหกรรมศิลป์จากสหรัฐอเมริกาได้เข้ามาในประเทศไทยพร้อมกับโรงเรียนมัธยมแบบประสมนี้เอง โดยมีชื่อวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ปรากฏอยู่ในหลักสูตรมัธยมศึกษาอย่างชัดเจน แต่ในระดับประถมศึกษาไม่ปรากฏชื่อนี้ จะใช้ชื่ออื่น ๆ แทน แม้ว่าโครงสร้างของหลักสูตรจะมีแนวทางเดียวกับวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ก็ตาม

ในปี พ.ศ. 2521 มีการปรับปรุงการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาใหม่ โดยเปลี่ยนให้เป็นการศึกษาช่วงเดียว มีระยะเวลาเรียน 6 ปี (ประถมศึกษาปีที่ 1 - 6) การศึกษาวิชางานช่างยังคงไม่ปรากฏชื่อวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ โดยหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ใช้ชื่อว่าวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง จัดอยู่ในกลุ่มการเรียนรู้พื้นฐานอาชีพ เป็นวิชาบังคับที่นักเรียนทุกคนต้องเรียนตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 นอกจากนี้ยังจัดเป็นวิชาเลือกในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 โดยใช้ชื่อวิชาว่าวิชางาน

ช่างและโรงงานช่างประดิษฐ์ ซึ่งนักเรียนจะเลือกเรียนได้ตามความต้องการและความสนใจ (กรมวิชาการ. 2525 : 325 - 338)

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้รับการปรับปรุงใหม่และเริ่มประกาศใช้ในปี พ.ศ. 2534 เรียกว่าหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) วิชางานประดิษฐ์และงานช่างยังคงมีอยู่ในหลักสูตร แต่ถูกปรับเปลี่ยนให้เป็นวิชาเลือกานทุกระดับชั้น ซึ่งนักเรียนจะเลือกเรียนหรือไม่ก็ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2534 : 317 - 318)

ความเป็นมาของวิชางานประดิษฐ์และงานช่างหรือวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ระดับประถมศึกษา สรุปได้ว่ามีวิวัฒนาการมาจากการสืบทอดความรู้ทางด้านงานช่างแขนงต่าง ๆ ซึ่งในช่วงแรกเป็นการถ่ายทอดความรู้กันในระบบครอบครัวหรือเครือญาติ เมื่อมีระบบการศึกษาการถ่ายทอดความรู้ดังกล่าวก็ถูกจัดเป็นหลักสูตรการเรียนการสอน โดยชื่อวิชาจะถูกเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย จากวิชาการฝีมือจนถึงวิชางานประดิษฐ์และงานช่างในปัจจุบัน แม้ว่าบางช่วงเวลาแนวทางการจัดการศึกษาจะเน้นการเรียนเพื่อประกอบอาชีพหรืออาชีพศึกษา แต่หลักสูตรวิชางานช่างส่วนใหญ่ก็ยังคงเป็นวิชาสามัญศึกษาหรือวิชาอุตสาหกรรมศิลป์นั่นเอง แม้จะไม่มีชื่อนี้ปรากฏอยู่ในหลักสูตรก็ตาม อาจกล่าวได้ว่า สาเหตุที่พัฒนาการของวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ในประเทศไทยขาดความต่อเนื่องและไม่ชัดเจนนั้น เป็นเพราะขาดการกำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการที่สอดคล้องกับธรรมชาติของวิชาและสภาพตามความเป็นจริงของสังคม ซึ่งนักการศึกษาทางสาขาวิชาอุตสาหกรรมศิลป์จะต้องพยายามรณรงค์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความสำคัญของการกำหนดจุดมุ่งหมายของวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ให้แพร่หลายยิ่งขึ้น

ความเป็นมาของวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ในต่างประเทศ

การพัฒนาหลักสูตรวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ในประเทศไทยนั้น เบื้อง กิจรัตน์ (2534 : 56) กล่าวว่า ได้แนวความคิดมาจากนักการศึกษาสาขาวิชาอุตสาหกรรมศิลป์

ของประเทศสหรัฐอเมริกา และการจัดการศึกษาวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ในประเทศสหรัฐอเมริกา ก็ได้แนวคิดมาจากนักการศึกษาในทวีปยุโรป ซึ่งวิวัฒนาการของวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ในต่างประเทศมีดังต่อไปนี้

วิชาอุตสาหกรรมศิลป์ในทวีปยุโรป ความเป็นมาของวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ในทวีปยุโรป เริ่มต้นขึ้นในราวคริสต์ศตวรรษที่ 16 เป็นต้นมา เมื่อนักปรัชญาและนักการศึกษาที่สำคัญของทวีปยุโรปต่างเผยแพร่แนวความคิดของตน เกี่ยวกับความสำคัญของงานฝีมือ ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ และอุตสาหกรรมศึกษาในเวลาต่อมา เบนเนธ (Charles A. Bennett) ได้รวบรวมแนวคิดของนักปรัชญาและนักการศึกษาที่มีต่อวิชาศิลปะปฏิบัติ (practical arts) ไว้ดังนี้ (เบรื่อง กิจรัตน์. 2534 : 56 - 59; อ้างอิงมาจาก Bennett. 1926)

โรมินิอุส (Comenius. 1592 - 1670) ได้ชื่อว่าเป็นบิดาแห่งวิชาครู โรมินิอุสเชื่อว่า เด็กสามารถค้นพบความถนัดของตนเองได้ ถ้าได้เรียนรู้ทางศิลปะปฏิบัติควบคู่ไปกับวิชาอื่น ๆ

ลอค (Locke. 1632 - 1704) เชื่อว่าคนทุกคนไม่ว่าจะเป็นผู้ดีหรือยากจน ควรได้รับการศึกษาให้ครบถ้วนสมบูรณ์โดยได้ฝึกวิชางานช่างและฝึกทักษะเชิงอุตสาหกรรมควบคู่ไปกับวิชาสามัญ อันจะทำให้เด็กเรียนได้เรียนรู้ถึงสภาพการทำงานจริงและอาชีพต่าง ๆ

ฟรังเก (Francke. 1663 - 1727) เชื่อว่านักเรียนทุกคนที่เรียนหนักทางด้านภาษาในระดับประถมศึกษา (latin grammar school) ควรฝึกการวิชาชีพหรือมือหลังจากการเรียนปกติ

รูสโซ (Rousseau. 1712 - 1778) เชื่อว่าการศึกษาเป็นกระบวนการที่ดูเหมือนเกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ ซึ่งนักเรียนจะเรียนได้ดีที่สุดเมื่อลงมือทำด้วยตัวเองและรูสโซยังย้ำว่านักเรียนทุกคนควรเรียนวิชาช่างสักหนึ่งอย่าง ไม่ใช่เพราะจำเป็นต้องใช้ทำมาหากิน แต่เพราะเป็นกระบวนการทางการศึกษา

จากแนวความคิดดังกล่าว นักการศึกษาได้มองเห็นความสำคัญของวิชาศิลปะปฏิบัติ

ที่ควรจับตาคู่ไปกับการเรียนวิชาสามัญ จึงนำแนวคิดของนักการศึกษาเหล่านี้ไปสู่การจัดการเรียนการสอน ดังนี้

เปสตาลอซซี (Pestalozzi. 1746 - 1827) ได้จัดระบบการศึกษา โดยทำงานกลไกกรรมและงานฝีมือบางอย่าง เช่น การปั้นดินเผา และการทอผ้า ในการสอนโดยใช้วัสดุธรรมชาติและหุ่นจำลองเป็นสื่อ และจัดวิชาเขียนแบบเป็นวิชาพื้นฐานสำคัญ แล้วชี้ให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาความสามารถตามลำดับขั้น

เฟลเลนเบอร์ก (Fellenberg. 1771 - 1844) ได้เน้นหลักการของเปสตาลอซซี มาจัดตั้งโรงเรียนขึ้นหลายแห่งตั้งแต่โรงเรียนสำหรับคนร่ำรวย และโรงเรียนกลไกกรรมและช่างฝีมือสำหรับคนยากจน นับเป็นแบบอย่างในการก่อตั้งโรงเรียนฝึกปฏิบัติงานในทวีปยุโรปต่อมา

ฟร็อบเอล (Froebel. 1783 - 1852) เป็นผู้ที่มีใจเกี่ยวกับงานฝีมืออย่างมากและเชื่อว่าเด็กทุกคนต้องทำกิจกรรม งานเขียนของฟร็อบเอลชื่อ "การศึกษาของมนุษย์" ซึ่งกล่าวถึงงานฝีมือหลายอย่าง เป็นที่ยอมรับของวงการอุตสาหกรรมศึกษาและเป็นแนวทางในการจัดตั้งโรงฝึกงานทั่วไป (general shop movement) และยังเสนอแนะอีกว่าภาคเข้าควรเรียนวิชาสามัญ ภาคบ่ายควรเรียนภาคปฏิบัติ

จากแนวคิดของนักปรัชญาและนักการศึกษาดังกล่าวได้ก่อให้เกิดระบบการจัดการศึกษาวิชาช่างขึ้นในประเทศต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ซิลเวียสและเคอร์รี่ (Silvius and Curry. 1971 : 532 - 534) กล่าวว่า ระบบที่สำคัญและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมศิลป์ ได้แก่

ระบบรัสเซีย (Russian System) พัฒนาขึ้นโดยเตลลา วอส (Della Vos) โดยมีเป้าหมายเพื่อเตรียมช่างเทคนิค และวิศวกรสำหรับการสร้างทางรถไฟ และตู้รถไฟ การสอนของ เตลลา วอส นั้นจะมุ่งให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าประกอบพื้นฐานของศิลป์เครื่องกลเป็นการเรียนจากง่ายไปหายาก และเรียนวิชาช่างไปพร้อมกับวิชาสามัญ เพื่อให้สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ ซึ่ง เตลลา วอส ได้้นำเอารูปแบบการสอนนี้ไปแสดงในประเทศต่าง ๆ หลายประเทศ เช่น ออสเตรีย สหรัฐอเมริกา และฝรั่งเศส เป็นต้น

ระบบสะลอยด์ (Sloyd System) เป็นการถ่ายทอดความรู้และการฝึกหัดเกี่ยวกับการทำเครื่องมือเครื่องใช้ภายในบ้านของชาวสแกนดิเนเวีย เรียกว่า Home Sloyd ต่อมาเมื่ออุตสาหกรรมเจริญขึ้น การฝึกฝีมือช่างในครัวเรือนจึงลดความสำคัญลง เด็ก ๆ ไม่มีโอกาสได้ฝึกฝีมือช่างเหมือนในอดีต จึงมีการจัดตั้งโรงเรียนสะลอยด์ (Sloyd School) เพื่อสอนให้เด็กมีทักษะทางช่างและรู้จักทำงาน โดยเริ่มสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา และสอนวิชาสามัญควบคู่กับการสอนระบบสะลอยด์

หลักสูตรศิลปะและงานฝีมือ (arts and crafts) เป็นหลักสูตรการฝึกงานศิลปะและงานฝีมือในประเทศอังกฤษ ประกอบด้วยวิชาเขียนแบบ งานไม้แกะสลัก งานปั้น หุ่นดิน งานถักทอ งานหนัง และงานโลหะ เป็นต้น การสอนเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกวิชาวัสดุอย่างหลากหลาย ให้ออกแบบและลงมือทำด้วยตนเอง จึงเป็นที่พึงพอใจของผู้เรียน เป็นอย่างมาก

เบร็อง กิจรัตน์ (2534 : 60 - 61) ได้สรุปว่าแนวคิดของนักปรัชญาและนักการศึกษาดังกล่าว รวมทั้งการวางรากฐานการจัดการศึกษาด้านวิชางานช่างที่ เกิดขึ้นในทวีปยุโรป ได้มีส่วนริเริ่มและก่อให้เกิดแนวความคิดเกี่ยวกับวิชาปฏิบัติที่เรียกว่า การปฏิบัติงานฝีมือหรือศิลปปฏิบัติ ส่วนเคลลา วอส ได้ชื่อว่าเป็นผู้วางรากฐานของวิชาการฝึกฝีมือ (manual training) ที่นำไปสู่วิชาหัตถศิลป์ (manual arts) และวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ (industrial arts) ในเวลาต่อมา

วิชาอุตสาหกรรมศิลป์ในประเทศสหรัฐอเมริกา วิชาอุตสาหกรรมศิลป์ในประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นวิชาหนึ่งของสาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษา (industrial education) ซึ่งเริ่มกำเนิดขึ้นในช่วงศตวรรษที่ 19 เมื่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษาของสหรัฐอเมริกาเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว เป็นผลให้สภาพสังคมเปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมไปสู่สังคมอุตสาหกรรม ทำให้ต้องมีการพัฒนาการศึกษาวิชางานช่างให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

การศึกษาวิชางานช่างของประเทศสหรัฐอเมริกาในระยะแรกได้รับอิทธิพลและแนวคิดจากการจัดการศึกษาวิชางานช่างของทวีปยุโรป 3 ระบบ ได้แก่ ระบบรัสเซีย

ซึ่งถือเอาการวิเคราะห์การปฏิบัติงานด้วยมืออย่างกว้าง ๆ โดยไม่คำนึงว่าผลงานนั้น จะมีประโยชน์หรือไม่ ระบบที่สองคือระบบสละยศของประเทศสวีเดน ซึ่งมีระบบการศึกษาฝีมือที่ดีและเป็นประโยชน์อย่างแท้จริง ระบบที่สามคือหลักสูตรศิลปะและการฝีมือของ ประเทศอังกฤษ ระบบนี้จะสอนวิชาช่างสารพัดอย่าง โดยเน้นการออกแบบ การสร้างหุ่นจำลองและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ (Silvius and Curry, 1971 : 535)

การจัดการศึกษาวิชาช่างของประเทศสหรัฐอเมริกา มีพัฒนาการตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม อิทธิพลของระบบการศึกษาวิชาช่าง และแนวคิดของ นักการศึกษานานแต่ละช่วงเวลาแตกต่างกัน และมีชื่อวิชาที่แตกต่างกันด้วย ดังนี้

วิชาการฝึกฝีมือเกิดขึ้นเมื่อ เดลลา วอส นักรบบรัสเซียเข้าไปแสดงและเผยแพร่ที่ฟิลาเดลเฟีย สหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 1876 โดยเน้นถึงระบบการฝึกงานและทักษะการนำใช้เครื่องมือและวัสดุต่าง ๆ ทำให้ริงเกิล (John D. Runkle) สนใจและนำไปใช้สอนนักเรียนโดยจัดเป็นวิชาสามัญศึกษา แต่แนวความคิดของริงเกิลได้รับการต่อต้าน ต่อมาวูดเวิร์ด (Calvin M. Woodward) ได้เสนอแนวคิดดังกล่าวมาพัฒนาแล้วเรียกชื่อว่า การฝึกฝีมือ หมายถึง การฝึกอบรมจิตใจโดยใช้มือทำงานตามระบบวิธีอุตสาหกรรม โดยมุ่งหวังประโยชน์ทางการศึกษาคือการอบรมบ่มนิสัยเป็นสำคัญ ไม่ได้มุ่งจะให้เด็กเรียนวิชานี้เพื่อออกไปประกอบอาชีพ แนวความคิดของวูดเวิร์ดได้รับการยอมรับ และวิชาการฝึกฝีมือก็ถูกจัดให้เป็นวิชาสามัญในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของสหรัฐอเมริกาอยู่ระยะเวลาหนึ่ง (Woodward, 1963 : 20 - 36)

วิชาหัตถศิลป์ เมื่อวิชาการฝึกฝีมือเสื่อมความนิยมลงเนื่องจากนักการศึกษาเห็นว่า การฝึกฝีมือเป็นอาชีพศึกษา เพราะเป็นระบบการฝึกช่างเทคนิค จึงไม่ถือว่าเป็นวิชาสามัญศึกษา (เบร็อง กิจรัตน์, 2534 : 62) เบนเนต (Charles A. Bennett) จึงได้พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรวิชาหัตถศิลป์ขึ้น โดยคงพื้นฐานความรู้ของวิชาการฝึกฝีมือไว้ตามเดิม แต่ได้เน้นความรู้ความเข้าใจทางด้านสุนทรียศาสตร์เพิ่มขึ้น และกำหนดว่าวิชาหัตถศิลป์เป็นวิชาหนึ่งของวิชาสามัญทั่วไป (ฉ่องรัชติ พันธุเวช, 2531 : 34; อ้างอิงมาจาก Bennett, 1896 : 789)

วิชาอุตสาหกรรมศิลป์เกิดขึ้น โดยมีสาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงและความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งความเคลื่อนไหวของการอาชีวศึกษาในสหรัฐอเมริกาด้วย ในปี ค.ศ. 1904 ริชาร์ด (Charles Richard) จึงได้บัญญัติคำว่า อุตสาหกรรมศิลป์ลงในบทความชื่อ "A New Name" โดยให้เหตุผลว่า อุตสาหกรรมมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของชาวอเมริกันมากขึ้นทุกวัน และอารยธรรมแบบใหม่ก็เข้ามา มีบทบาทมากขึ้น วิชาหัตถศิลป์จึงควรได้รับการปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง และชื่อที่เหมาะสมก็คืออุตสาหกรรมศิลป์ (Richard, 1963 : 50 - 52) ดังนั้นชื่อวิชา อุตสาหกรรมศิลป์จึงได้ถือกำเนิดขึ้น แต่ยังไม่ได้รับความนิยมนัก

ต่อมาบอนเซอร์ (Gordon Bonser) ได้พัฒนาโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ โดยยึดแนวคิดของดิวอี้ (John Dewey) และรัสเซล (James Russell) จนได้รับชื่อเสียงอย่างกว้างขวาง ซึ่งโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ตามแนวทางของบอนเซอร์ถือว่าเป็นทฤษฎีทางสังคมอุตสาหกรรม ดังนั้นการศึกษาด้านอุตสาหกรรมการผลิตและการสร้างงาน จึงถือเป็นจุดประสงค์หลักที่จะช่วยให้นักเรียนระดับประถมศึกษาทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอุตสาหกรรมได้อย่างมีความสุข (เบรื่อง กิจรัตน์, 2534 : 66; อ้างอิงมาจาก Bonser and Mossman, 1923 : 5)

ความเป็นมาของวิชางานช่างหรือวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ในต่างประเทศสรุปได้ว่า มีพื้นฐานมาจากความต้องการที่จะสืบทอดวิชาความรู้ด้านงานช่าง ซึ่งมีความเชื่อว่าควรเริ่มกระทำตั้งแต่วัยเด็ก จึงมีความพยายามที่จะทำให้การถ่ายทอดวิชาความรู้ดังกล่าว เป็นระบบของการศึกษาจนได้รับความสำเร็จเป็นอย่างมากในทวีปยุโรปแล้วเผยแพร่เข้าสู่ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้นำมาเป็นต้นแบบผสมผสานเข้ากับปรัชญาทางการศึกษาและแนวคิดของนักการศึกษา พัฒนาการจัดการศึกษาวิชางานช่างให้เหมาะสมกับสภาพสังคมของประเทศสหรัฐอเมริกาในแต่ละช่วงเวลาจนกลายมาเป็นวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ที่ได้รับความนิยมน้อยลงแพร่หลายทั่วไปรวมทั้งประเทศไทยด้วย แต่วิวัฒนาการของวิชา อุตสาหกรรมศิลป์ในประเทศไทยไม่ได้มีพัฒนาการที่ต่อเนื่องและชัดเจนเหมือนของประเทศสหรัฐอเมริกา ทำให้หลักการและวิธีการจัดการศึกษาวิชาอุตสาหกรรมศิลป์แปรเปลี่ยนไป

โดยเฉพาะหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) นั้น วิชางานประดิษฐ์และงานช่างหรือวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ได้ถูกจัดให้เป็นเพียงวิชาเลือก วิชาหนึ่งเท่านั้น ซึ่งเป็นการผิดไปจากหลักการของวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ที่เป็นวิชาสามัญ นักเรียนทุกคนต้องเรียนโดยไม่มีทางเลือกเว้น

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานช่างหรือวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ในหลักสูตรประถมศึกษาฉบับต่าง ๆ ของไทย

หลักสูตรการศึกษาวิชางานช่างระดับประถมศึกษาตั้งแต่ฉบับแรกจนถึงฉบับปัจจุบัน ซึ่งมีชื่อเรียกต่าง ๆ กันนั้น แม้จะมีแนวทางการจัดการศึกษาเช่นเดียวกับวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ แต่ก็ไม่ปรากฏชื่อวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ในหลักสูตรฉบับใดเลย จึงขอใช้คำว่าวิชางานช่างในทุกหลักสูตร ซึ่งวิชางานช่างในหลักสูตรระดับประถมศึกษาฉบับต่าง ๆ มีดังนี้

การจัดการศึกษาที่เป็นระบบและมีแบบแผนที่แน่นอนนั้น เริ่มขึ้นเมื่อมีการจัดตั้งกรมศึกษาธิการในปี พ.ศ. 2430 ทำให้การจัดการศึกษาทั้งหมดของประเทศอยู่ในความรับผิดชอบของกรมศึกษาธิการ ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. 2435 ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นกระทรวงธรรมการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2533 : 8 - 10) และในปีเดียวกันนี้เองก็ได้มีการประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษาฉบับแรกคือ กฎกักตสำหรับการศึกษาเป็นหลักสูตรในโรงเรียนมูลศึกษา พุทธศักราช 2435 จากงานวิจัยของ ลัดดา สุวรรณกุล (2518 : 38 - 41, 134 - 135) พบว่าหลักสูตรประถมศึกษาของไทยตั้งแต่ฉบับแรกจนถึงหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 มีรวม 11 ฉบับ และเมื่อนับรวมหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 แล้วจะมีรวมทั้งสิ้น 12 ฉบับ

หลักสูตรประถมศึกษา 3 ฉบับแรก คือ 1) กฎกักตสำหรับการศึกษาเป็นหลักสูตรในโรงเรียนมูลศึกษา พุทธศักราช 2435 2) หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2438 และ 3) หลักสูตรประถมศึกษาสำหรับสอนไล่ประกาศนียบัตรประโยค 1 ร.ศ. 124 (พุทธศักราช 2443) ยังไม่มีเนื้อหาเกี่ยวกับงานช่างที่ชัดเจน จึงไม่มีการกำหนดจุดมุ่งหมายไว้

หลักสูตรวิชางานช่างเริ่มมีบรรจุไว้ในหลักสูตรประถมศึกษาฉบับแรก คือหลักสูตร
 สามัญศึกษา ร.ศ. 130 (พุทธศักราช 2454) โดยใช้ชื่อว่า วิชาการฝีมือ มีจุดมุ่งหมาย
 เพื่อให้เกิดฝีมือเมื่อจะจับถือสิ่งใดก็ให้แน่น วิชาเย็บเย็บ ตาเย็บเย็บ เกิดความพอใจเพราะ
 ดีถนัด รู้ระเบียบ รู้ประโยชน์ รู้ออม และเกิดนิสัยซึ่งชอบการทำงาน (กรมศึกษาธิการ.
 ร.ศ. 130 : 25)

หลักสูตรประถมศึกษาฉบับต่อมาคือหลักสูตรหลวง หลักสูตรสามัญศึกษา ศก 2456⁴
 วิชาการฝีมือถูกเปลี่ยนไปใช้ชื่อว่า วิชาหาล้างล้าง มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนทุกคนเมื่อ
 ออกจากโรงเรียนไปแล้วมีวิชาหาล้างล้างในทางใดทางหนึ่ง ซึ่งเหมาะแก่คุณภาพและ
 ท้องถิ่นที่ตนอยู่ วิชาให้ความรู้พอทำได้พอใช้ เพื่อว่าเมื่อนักเรียนออกจากโรงเรียนแล้วจะได้
 พอใจที่จะหาล้างล้างในทางนั้นและพอทำได้ดี (กระทรวงธรรมการ. 2456 : 20 - 21)

หลักสูตรประถมศึกษาฉบับสุดท้ายก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง คือ ประมวล
 ศึกษาภาค 2 หลักสูตรสามัญศึกษา พุทธศักราช 2464 หลักสูตรฉบับนี้จัดวิชางานช่างเป็น
 วิชาสามัญเรียกว่าวิชาอาชีพ แขนงงานหัตถกรรม มีจุดมุ่งหมายเหมือนกับหลักสูตรสามัญ
 ศึกษา ศก 2456⁴ ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้ววิชางานช่างในหลักสูตรสามัญศึกษา พุทธศักราช
 2464 จะแตกต่างกับหลักสูตรสามัญศึกษา ศก 2456⁴ ตรงที่กำหนดให้วิชางานช่างเป็นวิชา
 วิชาสามัญ ซึ่งหมายถึงวิชาที่เรียนเพื่อนำไปประกอบอาชีพ เป็นการจำแนกหลักสูตรให้มีความ
 ชัดเจนและเข้าใจง่าย (กรมตำรา. 2467 : 13 - 14) แต่ในปี พ.ศ. 2465 ได้มี
 หลักสูตรเพิ่มเติมอีกหนึ่งฉบับ คือ ประมวลศึกษาพิเศษหัวข้อการสอนสำหรับประถมศึกษา
 พุทธศักราช 2465 หลักสูตรฉบับนี้กำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนวิชาชีพ (หัตถกรรม)
 สำหรับชั้นประถมปีที่ 1 - 5 สรุปได้ ดังนี้

ช่างไม้ วิชาให้ความรู้เพียงเป็นลูกมือ หรือทำการเล็ก ๆ น้อย ๆ เป็นการอาชีพ
 โดยลำพังตนเองได้ เช่น ทำโต๊ะ เก้าอี้ ตู้ หีบ กรอบรูป กระดานดำ และประตุน้ำต่าง
 เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2465 : 87 - 88)

ช่างกลึง ช่างเหล็ก ช่างจักสาน สรุปจุดมุ่งหมายได้ว่า เมื่อเรียนจบแล้วต้องปี
 ความรู้ความสามารถและทักษะพอที่จะนำไปเป็นอาชีพได้ หรืออย่างน้อยก็เป็นลูกมือที่จะ

สามารถพัฒนาให้ทำเป็นอาชีพได้จริง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2465 : 88 - 98)

หลักสูตรประถมศึกษาฉบับแรกที่ประกาศใช้หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง คือ ประมวลศึกษาภาค 2 หลักสูตรชั้นประถมศึกษา พุทธศักราช 2480 หลักสูตรฉบับนี้ได้เปลี่ยนชื่อวิชาอาชีพแขนงหัตถกรรมเป็นวิชาการฝีมือแขนงหัตถกรรม มีจุดมุ่งหมายสรุปได้ว่า เพื่อให้รู้จักใช้วัสดุ เครื่องมือ และเทคนิควิธีการทำเครื่องเล่น และเครื่องใช้ต่าง ๆ รวมทั้งทำให้มีความรู้เกี่ยวกับงานช่างเบื้องต้น (กระทรวงธรรมการ. 2480 : 15)

หลักสูตรฉบับต่อมาคือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2491 วิชางานช่างในหลักสูตรฉบับนี้ใช้คำว่าวิชาการฝีมือและการงาน มีจุดมุ่งหมายคือ

1. ฝึกให้เกิดนิสัยรักการทำงาน มีความคิดริเริ่มและสนใจในการประดิษฐ์
2. รู้จักใช้เครื่องมือในการฝีมือและการงาน
3. ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

(กระทรวงศึกษาธิการ. 2491 : 18)

ต่อมามีการประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2494 แผนการศึกษาฉบับนี้กำหนดให้ "หัตถศึกษา" เป็นองค์ที่ 4 ของวิชาสามัญศึกษาซึ่งแต่เดิมมีเพียง 3 องค์ คือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา และพลศึกษา แสดงว่านักการศึกษามีความเข้าใจและยอมรับในความสำคัญ of วิชางานช่าง (ดวงเดือน พิศาลบุตร. 2520 : 85)

ในปี พ.ศ. 2498 กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษาฉบับใหม่คือ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2498 หลักสูตรฉบับนี้จัดวิชางานช่างอยู่ในกลุ่มวิชาศิลปะและการฝีมือ มีจุดมุ่งหมายโดยสรุปคือ มุ่งให้เกิดมีความกระหายที่จะแสดงความสามารถที่ซ่อนเร้นออกมาเป็นภาพและวัตถุ โดยเฉพาะการฝีมือจะมุ่งให้เกิดสามารถใช้วัสดุหรือวัตถุดิบที่มีอยู่ประดิษฐ์เป็นสิ่งสำเร็จรูป เพื่อก่อให้เกิดนิสัยชอบประดิษฐ์ รักความสะอาด มีระเบียบ รักความสวยงาม มีความคิดสร้างสรรค์และมีความภูมิใจในงานของตน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2498 : 61)

หลักสูตรประถมศึกษาฉบับต่อมา คือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 ซึ่งแบ่งเป็น 2 ฉบับ คือ หลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนต้น และหลักสูตรประโยค

ประถมศึกษาตอนปลาย วิชางานช่างของแต่ละหลักสูตรมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

หลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2503 หลักสูตรฉบับนี้ วิชางานช่างซึ่งชื่อว่า วิชาศิลปปฏิบัติ จัดอยู่ในหมวดวิชาศิลปศึกษา จุดมุ่งหมายของการศึกษาสรุปได้ว่า เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะ ความสามารถ และเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาศิลปปฏิบัติพอเหมาะสมกับวัย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2512 : 45 - 54)

หลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2503 หลักสูตรฉบับนี้ วิชางานช่างจัดเป็นหมวดวิชาหัตถศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้เด็กใช้มือและเครื่องมือในการประดิษฐ์ผลิตวัสดุ ตามกำลังวัยและความสามารถ เป็นการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทางกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมพร้อม ๆ กันไป ทั้งให้สามารถนำผลิตภัณฑ์ทักษะ และความสามารถของตนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันและประกอบการเรียนวิชาอื่น ๆ และเพื่อสำรวจความสนใจและความถนัดของเด็กในการเตรียมอาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2503 : 41)

หลักสูตรฉบับต่อมาคือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 หลักสูตรฉบับนี้ วิชางานช่าง ก็คือ วิชางานประดิษฐ์และงานช่าง เป็นงานหนึ่งในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ มีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการเลือกวัสดุที่จะนำมาประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ สำหรับใช้ในชีวิตประจำวัน
2. เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการเลือกและใช้เครื่องมือให้เหมาะสมกับงานต่าง ๆ ตลอดจนรู้จักเก็บรักษา บำรุง ซ่อมแซม
3. เพื่อให้มีความสามารถในการทำงานอย่างมีขั้นตอน เป็นระเบียบ ประณีต ประหยัด และปลอดภัย
4. เพื่อให้รู้จักคิดประดิษฐ์งานที่สามารถจะนำไปใช้ ทำให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มพูนรายได้
5. เพื่อให้รู้จักใช้ความรู้เกี่ยวกับงานฝีมือและแรงงาน สำหรับเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ

6. เพื่อให้มีทัศนคติที่ดีต่องานประดิษฐ์และงานช่าง

(กระทรวงศึกษาธิการ. 2525 : 325)

ในปี พ.ศ. 2533 หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้ถูกนำมาปรับปรุงใหม่เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เรียกว่า หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และเริ่มนำมาใช้ในการศึกษา 2534 หลักสูตรฉบับใหม่นี้ วิชางานช่างยังคงใช้ชื่อว่าวิชางานประดิษฐ์และงานช่างเหมือนเดิม แต่ถูกจัดให้เป็นงานเลือกซึ่งจะเรียนหรือไม่ก็ได้ ในขณะที่หลักสูตรเดิมกำหนดให้เป็นทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือก นอกจากนั้นจุดมุ่งหมายเฉพาะของวิชางานประดิษฐ์และงานช่างยังไม่ได้กำหนดให้ชัดเจน จึงต้องใช้จุดมุ่งหมายของกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพเป็นแนวทาง ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายที่ครอบคลุม 3 งานด้วยกัน คือ งานบ้าน งานเกษตร และงานเลือก (งานประดิษฐ์และงานช่างหรืองานอื่น) จุดมุ่งหมายดังกล่าวมี 4 ประการคือ

1. ทำงานเป็น
2. มีนิสัยรักการทำงาน
3. มีการปรับปรุงงานอยู่เสมอ
4. เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2534 : 315 - 319)

การจัดการศึกษาวิชางานช่างในหลักสูตรประถมศึกษาทุกฉบับ ตั้งแต่ฉบับแรก คือ หลักสูตรสามัญศึกษา ร.ศ. 130 (พุทธศักราช 2454) จนถึงหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ยกเว้นหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งเป็นหลักสูตรฉบับที่ใช้ในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่า มีการกำหนดจุดมุ่งหมายของวิชางานช่างไว้อย่างชัดเจนในหลักสูตรทุกฉบับ และจุดมุ่งหมายของวิชางานช่างส่วนใหญ่ สรุปได้ว่ามุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการใช้ชีวิตเครื่องมือ และเทคนิควิธีการประดิษฐ์ผลงาน มีนิสัยรักการทำงาน และทำงานอย่างมีระเบียบ มีขั้นตอน จุดมุ่งหมายดังกล่าวนี้ก็คือหลักการและแนวทางของวิชาอุตสาหกรรมศิลป์นั่นเอง

จุดมุ่งหมายของวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ในประเทศสหรัฐอเมริกา

วิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ได้รับความนิยมนำแพร่หลายในประเทศสหรัฐอเมริกา จึงมี นักการศึกษาและสถาบันทางการศึกษาต่าง ๆ กำหนดจุดมุ่งหมายของวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ไว้แตกต่างกัน ดังนี้

ฮอสเตทเลอร์ (Ivan Hostetler) นักการศึกษาชาวอเมริกัน กำหนด จุดมุ่งหมายของวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ไว้ 4 ข้อ ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจสภาพความเป็นไปของการ อุตสาหกรรมในสังคมของตน
2. เพื่อสำรวจและส่งเสริมความสามารถพิเศษ ทางด้านความรู้ เทคโนโลยีและ วิทยาศาสตร์ประยุกต์ให้แก่ นักเรียน
3. เพื่อส่งเสริมทักษะขั้นพื้นฐานในการแก้ปัญหาทางด้านเทคนิค ที่เกี่ยวกับการ วิชาชีพและกระบวนการผลิต
4. เพื่อปลูกฝังทักษะขั้นพื้นฐานในการใช้ เครื่องมือและ เครื่องจักรแบบง่าย ๆ

(ปรีชา ชาติมาลากร. ม.ป.ป. : 13 : อ้างอิงมาจาก Hostetler. 1962 : 20 - 21)

จุดมุ่งหมายทั้ง 4 ข้อดังกล่าว ได้รับการยอมรับ กล่าวอ้างถึงและนำมาใช้ปฏิบัติ ตลอดมาในการจัดการศึกษาวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ของประเทศสหรัฐอเมริกา ทั้งในระดับ ประเทศและระดับรัฐ จะมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขบ้างก็เพียงเล็กน้อย ดังจุดมุ่งหมายที่ มิเนลิและคนอื่น ๆ (Mineli and others. 1968 : 9 - 11) กำหนดขึ้น คือ

1. เพื่อพัฒนาความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับอุตสาหกรรม และสามารถนำไป ประยุกต์ใช้ในวัฒนธรรมของตน
2. เพื่อสำรวจ และพัฒนาความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และศักยภาพ ทางด้าน เทคนิคและวิทยาศาสตร์ประยุกต์ของแต่ละบุคคล
3. เพื่อพัฒนาความเข้าใจในกระบวนการต่าง ๆ ทางด้านอุตสาหกรรมและ การนำวิทยาศาสตร์ประยุกต์ในเชิงปฏิบัติการ

4. เพื่อพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานในการใช้เครื่องมือ เครื่องจักร และกระบวนการต่าง ๆ ทางอุตสาหกรรม

5. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและการริเริ่มสร้างสรรค์ที่เกี่ยวกับวัสดุ กระบวนการ และผลผลิตทางอุตสาหกรรม

ต่อมา วิลเบอร์ และเพนเดอร์ (Wilber and Pendered. 1973 : 77) กำหนดจุดมุ่งหมายของวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ไว้ในหนังสือ "อุตสาหกรรมศิลป์ในวิชาการศึกษาทั่วไป" (Industrial Arts in General Education) รวม 9 ข้อ ดังนี้

1. เพื่อสำรวจความถนัดทางด้านอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีของนักเรียน
2. เพื่อส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
3. เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งในความงามและคุณค่าของงานที่ทำ
4. เพื่อให้เป็นผู้บริโภคที่ดีและประหยัด
5. เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับพื้นฐานอุตสาหกรรมอย่างกว้างขวาง สำหรับเป็น

แนวทางการเลือกอาชีพในอนาคต

6. เพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์ในงานด้านอุตสาหกรรม
7. เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์อันดีในสังคม
8. เพื่อสร้างนิสัยการทำงานที่ปลอดภัย
9. เพื่อปลูกฝังทักษะขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับกระบวนการผลิตทางอุตสาหกรรม

ในปี ค.ศ. 1976 สมาคมอุตสาหกรรมศิลป์แห่งสหรัฐอเมริกา (AIAA) กำหนดจุดมุ่งหมายของวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ไว้ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับอุตสาหกรรมในสังคมของตนเองและในระบบธุรกิจ
2. เพื่อค้นพบและพัฒนาความสามารถ ความถนัด ความสนใจและศักยภาพของแต่ละบุคคลที่สัมพันธ์กับอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
3. เพื่อพัฒนาความเข้าใจในกระบวนการทางอุตสาหกรรม และการประยุกต์หลักการทางวิทยาศาสตร์ เชิงปฏิบัติการ

4. เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานในการใช้เครื่องมือ วัสดุ และกระบวนการทางอุตสาหกรรม
5. เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและการสร้างสรรค์เกี่ยวกับการใช้วัสดุ กระบวนการ และผลผลิตทางอุตสาหกรรม
6. เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ทางด้านอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี และสามารถกำหนดและพัฒนาคุณลักษณะในอาชีพนั้น ๆ ได้

(American Industrial Arts Association. 1976 : 5)

เมื่อพิจารณาจุดมุ่งหมายของวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ที่เน้นการศึกษาและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ กำหนดไว้ จะพบว่ามีความสอดคล้องกันหลายประการ ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับอุตสาหกรรมในสังคมของตนเอง
2. เพื่อสำรวจและพัฒนาความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และศักยภาพของแต่ละบุคคลทางด้านอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
3. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือ เครื่องจักร วัสดุ กระบวนการผลิต และผลผลิตทางอุตสาหกรรม
4. เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาและมีความคิดสร้างสรรค์งานด้านอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
5. เพื่อให้มีทักษะพื้นฐานในการเลือกใช้วัสดุ เครื่องมือ เครื่องจักร และกระบวนการผลิตทางอุตสาหกรรม

จุดมุ่งหมายดังกล่าวจะเป็นพื้นฐานและเป็นแนวทางในการกำหนดจุดมุ่งหมายของวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ในระดับการศึกษาต่าง ๆ ต่อไป

สำหรับการจัดการศึกษาวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ระดับประถมศึกษา ในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีนักการศึกษาแสดงความคิดเห็นและกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาไว้ดังนี้

มินเนลี และ คนอื่น ๆ (Mineli and others. 1968 : 12) กล่าวว่า
 โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ควรมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้มีความรู้ทางสายวิชาการที่จำเป็น และทำให้ประสบการณ์ที่ได้รับจากวิชาการศึกษานั้นมีความหมายมากขึ้น
2. เพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่อการทำงานเป็นกลุ่มและรายบุคคล โดยชักจูงกรรมการแก้ปัญหา
3. เพื่อสร้างความเข้าใจและความซาบซึ้งในงานที่สุจริตและมีเกียรติ
4. เป็นการเรียนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวัสดุต่าง ๆ ตามความต้องการของผู้เรียน โดยใช้เครื่องมือและวัสดุง่าย ๆ

ซิลเวียส และเคอร์รี่ (Silvius and Curry. 1971 : 11 - 12) กล่าวว่า วัตถุประสงค์หลักในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นกิจกรรมมุ่งใจ เพื่อให้การศึกษาระดับประถมศึกษาที่มีความหมาย และต้องจัดไว้ในหลักสูตรไม่ใช่จัดเป็นเพียงวิชาพิเศษ ลักษณะของกระบวนการเรียนการสอนจะเป็นการบูรณาการสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ได้แก่กิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ ที่เด็กสนใจและสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

บอรอนเคย์ (Boronkay. 1980 : 10) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ระดับประถมศึกษาไว้ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาคุณค่าของตนเอง โดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้และการแก้ปัญหา
2. เพื่อให้ตระหนักและเข้าใจบทบาทและผลกระทบของอุตสาหกรรมที่มีต่อการค้าทางชีวิต
3. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการเลือกบริโภคผลิตภัณฑ์ทางอุตสาหกรรม
4. เพื่อให้เข้าใจกระบวนการทางอุตสาหกรรม โดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับวัสดุ เครื่องมือ และวิธีการ
5. เพื่อพัฒนานิสัยการทำงานอย่างปลอดภัย

ริชาร์ด อี. ปีเตอร์สัน (2534 : 58) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของเทคโนโลยีศึกษา (อุตสาหกรรมศิลป์) ในโรงเรียนประถมศึกษาไว้ว่า เพื่อพัฒนาความเข้าใจและตระหนักถึงเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริมการค้าทางชีวิตประจำวัน

จากตัวอย่าง การกำหนดจุดมุ่งหมายของวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ในประเทศไทย

อเมริกาจะเห็นได้ว่านอกจากจะมีการกำหนดจุดมุ่งหมายทั่วไปแล้ว ยังมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ในระดับต่าง ๆ ด้วย ดังตัวอย่างจุดมุ่งหมายของวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ในระดับประถมศึกษาที่ยกมาให้เห็น และเมื่อวิชาอุตสาหกรรมศิลป์จะพัฒนาไปเป็นวิชาเทคโนโลยีศึกษา ก็มีการกำหนดจุดมุ่งหมายไว้อย่างชัดเจน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่างรอยตรงนั้นไม่น้อยมาก ส่วนใหญ่จะเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และจุดมุ่งหมายของกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพดังผลการวิจัยต่อไปนี้

ประมวล เสนาฤทธิ์ สงบ ลักษณะ และ กมล ภูประเสริฐ (2524 : 80 - 83) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการส่งเสริมวิชาชีพให้นักเรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับ ผลการวิจัย เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายเฉพาะของงานประดิษฐ์และงานช่าง กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายเฉพาะของงานประดิษฐ์และงานช่างจะเน้นการทำให้ความรู้ (cognitive) แต่ขาดการเน้นด้านเสริมสร้างลักษณะนิสัย (affective) หรือคุณสมบัติสำคัญในการประกอบอาชีพ ซึ่งมีความสำคัญมากกว่า และอาจกล่าวได้ว่า เนื้อหาของหลักสูตรเป็นลักษณะ เนื้อหาของอาชีวศึกษา ซึ่งเน้นด้านความรู้ความคิดมากกว่าด้านอื่น เนื้อหาบางวิชาซ้ำซ้อนเกินวัยผู้เรียน จึงไม่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ต้องการให้มีความรู้พื้นฐานกว้าง ๆ ในการประกอบอาชีพ

สุภา อักษรดิษฐ์ (2727 : 123 - 138) ได้ศึกษาวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของการประถมศึกษาของไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2475 - 2524 ผลการวิจัยประการหนึ่งพบว่า จุดมุ่งหมายของการประถมศึกษาไม่เด่นชัดว่าต้องการให้คนไทยมีลักษณะอย่างไร การกำหนดจุดมุ่งหมายในเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประถมศึกษา แม้จะสอดคล้องกันในงานบางเรื่อง แต่ไม่สอดคล้องกันอย่างสนิทพอที่จะทำให้เกิดความเข้าใจได้ตรงกัน ขาดความต่อ

เนื่องจากการกำหนดจุดมุ่งหมาย ส่งผลให้เกิดความวุ่นวายในการปฏิบัติและไม่มีหลักยึดที่แน่นอน

สมชาย สันรัตน์ (2528 : 121 - 141) ได้ศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรของครูผู้สอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ (งานพื้นฐาน) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง ส่วนหนึ่งของการศึกษาพบว่า ครูผู้สอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพส่วนมากยังเน้นเนื้อหามากกว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษา

ในปี พ.ศ. 2530 กรมวิชาการได้จัดการสัมมนาระดับชาติเรื่องหลักสูตรประถมศึกษาขึ้นที่โรงแรมเอเชียพญา ในระหว่างวันที่ 22 - 25 กรกฎาคม 2530 ผลการสัมมนาที่เกี่ยวกับกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพมีดังนี้ คือ 1) ให้คงกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพไว้ตามเดิม เพราะสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เป็นพื้นฐานในการทำงาน เป็นการสร้างนิสัยในการทำงาน มีกำหนดไว้ในแผนการศึกษาชาติ และนักเรียนประมาณร้อยละ 48 เมื่อจบประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่ได้เรียนต่อ ต้องให้พื้นฐานทางอาชีพ 2) จุดมุ่งหมายให้คงไว้ตามเดิม แต่ให้กรมวิชาการปรับปรุงให้เหมาะสม (กรมวิชาการ. 2530 : 92)

ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ (2531: 9 - 10) ได้วิเคราะห์หลักสูตรและแผนการสอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพระดับประถมศึกษาโดยวิธีประชุมปฏิบัติการ ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการศึกษาวิชาในกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ สรุปได้ว่า จุดประสงค์ทั่วไปเป็นจุดมุ่งหมายที่ถูกต้องแล้ว สาระส่วนใหญ่มีความสอดคล้อง และเหมาะสมกันดี แต่ก็มีบางส่วนยังไม่ชัดเจนต้องแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้สื่อความหมายและเข้าใจตรงกัน และควรเพิ่มเติมบางเรื่องเพื่อให้สาระครบถ้วนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ส่วนจุดประสงค์เฉพาะของงานประดิษฐ์และงานช่าง ต้องแก้ไขให้สอดคล้องกับเนื้อหา และกิจกรรมที่ปรับปรุงใหม่

กรมวิชาการ (2532 : 268) ได้ทำการวิจัยกระบวนการหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โดยใช้วิธีการแบบเมตา (meta analysis) พบว่า หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 บางส่วนยังไม่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการทางเศรษฐกิจ

และสังคมของประเทศ และกำหนดจุดมุ่งหมายไว้มากเกินไป ไม่ชัดเจนไม่มีการจัดลำดับความสำคัญ และจุดประสงค์การเรียนรู้บางข้อไม่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แต่ในทางปฏิบัติ จุดมุ่งหมาย จุดประสงค์การเรียนรู้ สามารถนำไปปฏิบัติได้

เป็เรื่อง กิจรัตนี (2533 : 122) ได้ทำการวิจัยเพื่อหารูปแบบการจัดการศึกษาทางด้านอุตสาหกรรมศึกษาสำหรับบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า การจัดการศึกษาอุตสาหกรรมศึกษา ระดับประถมศึกษา ควรมีจุดมุ่งหมาย 4 ประการ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาความเข้าใจและตระหนักเกี่ยวกับอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีที่มีผลต่อการดำรงชีวิตประจำวัน
2. เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานในการแก้ปัญหาเชิงระบบที่มีผลด้านความเชื่อมั่นและทัศนคติที่ดีต่อตนเองและสังคม
3. เพื่อเรียนรู้การเลือกวัสดุ เครื่องมือง่าย ๆ และวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และเทคโนโลยี
4. เพื่อพัฒนาความเข้าใจและความซาบซึ้ง เกี่ยวกับความมีศักดิ์ศรีในอาชีพที่สุจริต ตลอดจนมีความรับผิดชอบในหน้าที่ต่าง ๆ

นอกจากนี้ยังได้เสนอแนะเกี่ยวกับชื่อวิชาว่าควรรู้คำว่า "วิชาอุตสาหกรรมศิลป์" แทนคำว่า "วิชางานประดิษฐ์และงานช่าง" ด้วย

จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นสรุปได้ว่า การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ และวิชางานประดิษฐ์ และงานช่าง ในระดับประถมศึกษา ยังไม่ครอบคลุมสอดคล้องและชัดเจนเพียงพอ จึงมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องมีการแก้ไขปรับปรุงจุดมุ่งหมาย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษากันเถว

การวิจัยเรื่อง จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาโดยการสอบถามความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรประถมศึกษา 3 กลุ่ม คือครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และ นักการศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการศึกษากันเถวตามหัวข้อต่อไปนี้ คือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้มี 3 กลุ่ม คือ

1. ครูผู้สอน ได้แก่ ครูผู้สอนวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ในกลุ่มการงาน และพื้นฐานอาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 31,349 คน

2. ศึกษานิเทศก์ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ที่ทำหน้าที่เเทศการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ สังกัดหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดทั้ง 73 จังหวัด รวมทั้งสิ้น 219 คน

3. นักการศึกษา ได้แก่ อาจารย์ในภาควิชาหัตถศึกษาและอุตสาหกรรมศิลป์ ที่สอนหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต วิชาเอกอุตสาหกรรมศิลป์ ของวิทยาลัยครูทั้ง 36 แห่ง รวมทั้งสิ้น 245 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้ง 3 กลุ่ม โดยใช้เกณฑ์ของ บุญเรียง จจรศิลป์ (2530 : 71 - 72) ที่ว่า ถ้าประชากรมีจำนวน

เป็นร้อย ควรใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อยร้อยละ 25 แต่ถ้าประชากรมีจำนวนเป็นหมื่น ควรใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อยร้อยละหนึ่ง ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ครูผู้สอน จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 324 คน ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multistage random sampling) โดยแบ่งประชากรออกตามเขตการศึกษาซึ่งมี 12 เขต แต่ละเขตใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) สุ่มตัวอย่างออกมาเขตละ 1 จังหวัด แต่ละจังหวัดใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย สุ่มตัวอย่างออกมาจังหวัดละ 27 โรงเรียน จะได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 324 คน
2. ศึกษานิเทศก์ จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 73 คน ผู้วิจัยใช้จังหวัดเป็นหน่วยหลักทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจังหวัดละ 1 คน
3. นักการศึกษา จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 72 คน ผู้วิจัยใช้วิทยาลัยครูเป็นหน่วยหลักทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายวิทยาลัยครูละ 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ซึ่งมีลักษณะ วิธีการสร้าง และการปรับปรุง ดังต่อไปนี้

ลักษณะของแบบสอบถาม แบบสอบถามที่จะใช้ในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร วิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) และคำถามแบบปลายเปิด (opened end)

การสร้างแบบสอบถาม ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนด จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานช่างต่าง ๆ วิชาอุตสาหกรรมศิลป์ วิชางานประดิษฐ์ และงานช่าง ฯลฯ สำหรับระดับประถมศึกษา ทั้งในและต่างประเทศ
2. วิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า แล้วสังเคราะห์ข้อมูล นำมาพัฒนาเป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่ครอบคลุมกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย รวมทั้ง มีความสอดคล้องกับประเพณี วัฒนธรรม และสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน โดยอาศัยเกณฑ์ การสร้างจุดมุ่งหมายจากรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ (ดังแสดงในภาพประกอบ 2)
3. ศึกษาการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร ตำรา พร้อมกับขอคำแนะนำการสร้างแบบสอบถาม จากคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทแล้วดำเนินการสร้างแบบ สอบถาม
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทตรวจสอบ แก้ไขแล้วนำมาปรับปรุงใหม่
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบ ความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (face validity) ทางด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ความ ถูกต้องและความเหมาะสมของภาษา โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิดังนี้
 - 5.1 มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี
 - 5.2 มีความรู้และประสบการณ์ด้านหลักสูตรระดับประถมศึกษา หรือ
 - 5.3 มีความรู้ด้านภาษาไทย หรือ
 - 5.4 มีความรู้และประสบการณ์ด้านงานวิจัย หรือ
 - 5.5 มีความรู้ด้านการวัดผลและประเมินผล

จากนั้นได้นำข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถาม ได้จุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรจำนวน 25 ข้อ

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (pirot study) กับครูผู้สอนวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 โรงเรียน ๆ ละ 1 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability of measurement) โดยวิธีสูตรสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (α -coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือราชการจากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการรวบรวมข้อมูล
2. ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือราชการ และหนังสือแนะนำผู้วิจัยไปยังผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการแจกและเก็บด้วยตนเอง ผ่านตัวแทน และใช้บริการทางไปรษณีย์ ผ่านสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด โดยแนบของเบร่าติดแสตมป์จ่ายหน้าของผู้วิจัย เพื่อความสะดวกในการส่งคืนแบบสอบถาม
3. การติดตามแบบสอบถามที่ไปได้รับคืน เมื่อไม่ได้รับแบบสอบถามกลับคืนในระยะเวลาที่เหมาะสม ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามซ้ำไปอีกครั้งหนึ่ง โดยดำเนินการรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึง สิงหาคม 2536
4. จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน 407 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.78

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลได้เรียบร้อยแล้ว ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน กัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ตามเกณฑ์นำมาวิเคราะห์ข้อมูล

2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) จำแนกการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ (percentage)

2.2 ความคิดเห็นของครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน ใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ของข้อความทุกข้อ แล้วแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์การประเมินความคิดเห็นของ จอห์น ดับลิว เบสท์ (Best, 1959 : 188-190) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 - 1.49	หมายความว่า	เหมาะสมน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.50 - 2.49	หมายความว่า	เหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.50 - 3.49	หมายความว่า	เหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.50 - 4.49	หมายความว่า	เหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.50 - 5.00	หมายความว่า	เหมาะสมมากที่สุด

2.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way analysis of variance)

2.4 ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe's test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าเฉลี่ย ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

(Ferguson. 1981 : 49)

ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตร

$$S = \sqrt{\frac{N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N - 1)}}$$

เมื่อ S แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 ΣX^2 แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\Sigma X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

(Ferguson. 1981 : 68)

การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ใช้สูตร

$$F = \frac{MSb}{MSw}$$

เมื่อ F แทน ค่าการแจกแจงของ F
 MSb แทน ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
 MSw แทน ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม
 (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 95)

การทดสอบความแตกต่างตามวิธีการของเชฟเฟ้ ใช้สูตร

$$S = \sqrt{(K-1)F(\alpha; df_1, df_2)} \sqrt{MSw \sum_{j=1}^K \frac{(C_j)^2}{n_j}}$$

เมื่อ S แทน ค่าวิกฤตของ Scheffe'
 K แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่นำมาเปรียบเทียบ
 $F(\alpha; df_1, df_2)$ แทน ค่า F ในตารางแจกแจง F ที่ มีค่า .05
 หรือที่ .01 และ df_1 คือค่า df_b , df_2 คือ
 ค่า df_w หรือ df_E
 MSw แทน ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม
 C_j แทน สัมประสิทธิ์ Contrast ซึ่งมีค่าเป็น 1, -1,
 1, -1, ...
 n_j แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม
 (ลัวัน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2531 : 119)

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน จากกลุ่มตัวอย่าง 407 คน ได้จัดลำดับขั้นตอนการเสนอไว้ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปร

ส่วนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน เป็นรายกลุ่มและรวมกลุ่ม

ส่วนที่ 3 เป็นการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน

ส่วนที่ 4 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนตาม
ตัวแปร

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
ครูผู้สอน	273	67.1
ศึกษานิเทศก์	66	16.2
นักการศึกษา	68	16.7
รวม	407	100

ข้อมูลจากตาราง 1 จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 407 คน เป็นครู
ผู้สอน 273 คน คิดเป็นร้อยละ 67.1 ศึกษานิเทศก์ 66 คน คิดเป็นร้อยละ 16.2
และนักการศึกษา 68 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7

ส่วนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตร วิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูผู้สอน ที่มีต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตร วิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน ลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย

ความคิดเห็นของครูผู้สอน	ลำดับที่	\bar{X}	S.D	ระดับความเหมาะสม
1. เพื่อพัฒนานิสัยการทำงานอย่างรอบคอบ และปลอดภัย	1	4.15	.86	เหมาะสมมาก
2. เพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงาน	2	4.11	.85	เหมาะสมมาก
3. เพื่อให้เข้าใจและภาคภูมิใจในความมีศักดิ์ศรีของงานอาชีพที่สุจริต	3	4.11	.89	เหมาะสมมาก
4. เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ในการเลือกและใช้วัสดุให้เหมาะสมกับประเภทของงาน	4	4.08	.87	เหมาะสมมาก
5. เพื่อให้สามารถนำความรู้ด้านงานประดิษฐ์และงานช่างไปใช้ เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ	5	4.07	.90	เหมาะสมมาก
6. เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานประดิษฐ์และงานช่างอย่างมีขั้นตอน เป็นระเบียบ ประณีต และประหยัด	6	4.05	.87	เหมาะสมมาก

ตาราง 2 (ต่อ)

ความคิดเห็นของครูผู้สอน	ลำดับที่	\bar{X}	S.D	ระดับความเหมาะสม
7. เพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์งาน การทำงานประดิษฐ์และงานช่าง	7	4.04	.87	เหมาะสมมาก
8. เพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่อการทำงานเป็น รายบุคคลและการทำงานเป็นกลุ่ม โดย ใช้กิจกรรมการเรียนรู้และการแก้ปัญหา ในการทำงานประดิษฐ์และงานช่าง	9	4.02	.92	เหมาะสมมาก
9. เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ในการ เลือกและใช้วัสดุที่ไม่ทำให้เกิดมลภาวะ กับสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ	8	4.02	.85	เหมาะสมมาก
10. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่อวิชางานประดิษฐ์ และงานช่าง	10	4.00	.86	เหมาะสมมาก
11. เพื่อพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานในการใช้ เครื่องมือสำหรับงานประดิษฐ์และ งานช่าง ตลอดจนการบำรุงรักษา และซ่อมแซม	11	3.99	.87	เหมาะสมมาก
12. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในงาน ประดิษฐ์และงานช่างอย่างกว้างขวาง เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการเลือกอาชีพ ในอนาคต	12	3.99	.90	เหมาะสมมาก

ตาราง 2 (ต่อ)

ความคิดเห็นของครูผู้สอน	ลำดับที่	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
13. เพื่อเรียนรู้การใช้วัสดุ เครื่องมือ และ วิธีการทางด้านงานประดิษฐ์และ งานช่าง ที่เหมาะสมกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของ ประเทศไทย	13	3.95	.88	เหมาะสมมาก
14. สนับสนุนและส่งเสริมให้มีความรู้ทาง สายวิชาการที่จำเป็นต่อวิชางาน ประดิษฐ์และงานช่าง เพื่อให้การเรียน วิชางานประดิษฐ์และงานช่างมีความ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น	14	3.95	.90	เหมาะสมมาก
15. เพื่อพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานในการแก้ ปัญหาที่ทาให้เกิดความเชื่อมั่น และ มีเจตคติที่ดีต่อตนเองและสังคม	15	3.92	.85	เหมาะสมมาก
16. เพื่อพัฒนาคุณค่าของตนเอง โดยผ่าน กิจกรรมการเรียนรู้และการแก้ปัญหา งานทางด้านงานประดิษฐ์และงานช่าง	16	3.91	.87	เหมาะสมมาก
17. เพื่อค้นหาและพัฒนาความสนใจและ ความถนัดทางด้านงานประดิษฐ์และ งานช่าง	17	3.90	.86	เหมาะสมมาก

ตาราง 2 (ต่อ)

ความคิดเห็นของครูผู้สอน	ลำดับที่	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
18. เพื่อพัฒนาความเข้าใจและเห็นความสำคัญ ของงานประดิษฐ์และงานช่าง ที่เป็นพื้นฐานของงานอุตสาหกรรม และเทคโนโลยี ซึ่งมีผลต่อการดำรง ชีวิตประจำวัน	18	3.89	.88	เหมาะสมมาก
19. เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ใน การประดิษฐ์วัสดุต่าง ๆ โดยการใช้ เครื่องมือและวิธีการทางด้านงาน ประดิษฐ์และงานช่าง	19	3.86	.89	เหมาะสมมาก
20. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการ เลือกและใช้ผลิตผลทางอุตสาหกรรม	20	3.82	.89	เหมาะสมมาก
21. เพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ใน กระบวนการด้านงานประดิษฐ์และงาน ช่าง ซึ่งเป็นพื้นฐานของอุตสาหกรรม และเทคโนโลยี	21	3.82	.94	เหมาะสมมาก
22. เพื่อให้เข้าใจกระบวนการทาง อุตสาหกรรม โดยผ่านกิจกรรมการ เรียนรู้เกี่ยวกับวัสดุ เครื่องมือ และ วิธีการทางด้านงานประดิษฐ์และ งานช่าง	22	3.68	.97	เหมาะสมมาก

ตาราง 2 (ต่อ)

ความคิดเห็นของครูผู้สอน	ลำดับที่	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
23. เพื่อพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาทาง เทคนิคเกี่ยวกับวัสดุ เครื่องมือ และ วิธีการทางด้านงานประดิษฐ์และ งานช่าง	23	3.61	.99	เหมาะสมมาก
24. เพื่อพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานในการใช้ เครื่องจักรกลสำหรับงานประดิษฐ์ และงานช่าง ตลอดจนการบำรุงรักษา และซ่อมแซม	24	3.50	1.04	เหมาะสมมาก
25. เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ใน การประดิษฐ์วัสดุต่าง ๆ โดยใช้ เครื่องมือ เครื่องจักรกล และวิธี การผลิตทางอุตสาหกรรม	25	3.45	1.04	เหมาะสมปานกลาง
รวม		3.92	.67	เหมาะสมมาก

ข้อมูลจากตาราง 2 พบว่าครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตร วิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับเหมาะสมมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ข้อ "เพื่อพัฒนานิสัยการทำงาน อย่างรอบคอบและปลอดภัย" ($\bar{X} = 4.15$) เป็นลำดับแรก ข้อ "เพื่อปลูกฝังคุณธรรมและ จริยธรรมในการทำงาน" ($\bar{X} = 4.11$) เป็นลำดับรองลงมา และข้อ "เพื่อพัฒนาทักษะขั้น พื้นฐานในการใช้เครื่องจักรกลสำหรับงานประดิษฐ์และงานช่าง ตลอดจนการบำรุงรักษา และซ่อมแซม" ($\bar{X} = 3.50$) เป็นลำดับสุดท้าย โดยมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ใน ระดับปานกลางเพียงข้อเดียว คือข้อ "เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถในการประดิษฐ์ วัสดุต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือ เครื่องจักรกล และวิธีการผลิตทางอุตสาหกรรม" ($\bar{X} = 3.45$) และความคิดเห็นในภาพรวมของกลุ่มอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.92$)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน ลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย

ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์	ลำดับที่	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. เพื่อพัฒนานิสัยการทำงานอย่างรอบคอบและปลอดภัย	1	4.52	.64	เหมาะสมมากที่สุด
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานประดิษฐ์และงานช่างอย่างมีขั้นตอนเป็นระเบียบ ประณีต และประหยัด	2	4.38	.80	เหมาะสมมาก
3. เพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงานประดิษฐ์และงานช่าง	3	4.33	.85	เหมาะสมมาก
4. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่อวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง	4	4.32	.83	เหมาะสมมาก
5. เพื่อพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานในการใช้เครื่องมือสำหรับงานประดิษฐ์และงานช่าง ตลอดจนการบำรุงรักษาและซ่อมแซม	5	4.27	.73	เหมาะสมมาก
6. เพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่อการทำงานเป็นรายบุคคลและการทำงานเป็นกลุ่ม อดทนใช้กิจกรรมการเรียนรู้และการแก้ปัญหาในการทำงานประดิษฐ์และงานช่าง	6	4.27	.81	เหมาะสมมาก

ตาราง.3 (ต่อ)

ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์	ลำดับที่	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
7. เพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม ในการทำงาน	7	4.27	.83	เหมาะสมมาก
8. เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ในการเลือกและใช้วัสดุให้เหมาะสม กับประเภทของงาน	8	4.24	.84	เหมาะสมมาก
9. เพื่อเรียนรู้การใช้วัสดุ เครื่องมือ และวิธีการทางด้านงานประดิษฐ์ และงานช่าง ที่เหมาะสมกับสภาพ สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ของประเทศไทย	9	4.20	.85	เหมาะสมมาก
10. เพื่อให้สามารถนำความรู้ด้านงาน ประดิษฐ์และงานช่างไปใช้เป็น พื้นฐานในการประกอบอาชีพ	10	4.09	.91	เหมาะสมมาก
11. เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถในการ เลือกและใช้วัสดุที่ไม่ทำให้เกิด มลภาวะกับสภาพแวดล้อมตาม ธรรมชาติ	11	4.05	.97	เหมาะสมมาก
12. เพื่อให้เข้าใจและภาคภูมิใจใน ความมีศักดิ์ศรีของงานอาชีพที่สุจริต	12	4.03	.91	เหมาะสมมาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์	ลำดับที่	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
13. เพื่อพัฒนาคุณค่าของตนเอง โดยผ่าน กิจกรรมการเรียนรู้และการแก้ปัญหา ในการทำงานประดิษฐ์และงานช่าง	13	4.02	.81	เหมาะสมมาก
14. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในงาน ประดิษฐ์และงานช่างอย่างกว้างขวาง เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการเลือก อาชีพในอนาคต	14	4.00	.93	เหมาะสมมาก
15. เพื่อค้นหาและพัฒนาความสนใจและ ความถนัดทางด้านงานประดิษฐ์และ งานช่าง	15	3.98	.92	เหมาะสมมาก
16. เพื่อพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานในการ แก้ปัญหาที่ทำให้เกิดความเชื่อมั่น และมีเจตคติที่ดีต่อตนเองและสังคม	16	3.95	.81	เหมาะสมมาก
17. เพื่อพัฒนาความเข้าใจและเห็นความ สำคัญของงานประดิษฐ์และงานช่าง ที่เป็นพื้นฐานของงานอุตสาหกรรม และเทคโนโลยี ซึ่งมีผลต่อการดำรง ชีวิตประจำวัน	17	3.95	.94	เหมาะสมมาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์	ลำดับที่	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
18. เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ในการประดิษฐ์วัสดุต่าง ๆ โดยใช้ เครื่องมือและวิธีการทางด้านงาน ประดิษฐ์และงานช่าง	18	3.94	.84	เหมาะสมมาก
19. สนับสนุนและส่งเสริมให้มีความรู้ทาง สายวิชาการที่จำเป็นต่อวิชางาน ประดิษฐ์และงานช่าง เพื่อให้การ เรียนวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น	19	3.83	.89	เหมาะสมมาก
20. เพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ใน กระบวนการด้านงานประดิษฐ์และ งานช่าง ซึ่งเป็นพื้นฐานของ อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี	20	3.83	.95	เหมาะสมมาก
21. เพื่อพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาทาง เทคนิคเกี่ยวกับวัสดุ เครื่องมือและ วิธีการทางด้านงานประดิษฐ์และ งานช่าง	21	3.55	.95	เหมาะสมมาก
22. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ใน การเลือกและใช้ผลิตภัณฑ์ทาง อุตสาหกรรม	22	3.50	.90	เหมาะสมมาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์	ลำดับที่	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
23. เพื่อให้เข้าใจกระบวนการทาง อุตสาหกรรม โดยผ่านกิจกรรมการ เรียนรู้เกี่ยวกับวัสดุ เครื่องมือ และ วิธีการทางด้านงานประดิษฐ์และ งานช่าง	23	3.47	.88	เหมาะสมปานกลาง
24. เพื่อพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานในการใช้ เครื่องจักรกล สำหรับงานประดิษฐ์ และงานช่าง ตลอดจนการบำรุง รักษาและซ่อมแซม	24	3.24	1.04	เหมาะสมปานกลาง
25. เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ใน การประดิษฐ์วัสดุต่าง ๆ โดยการใช้ เครื่องมือ เครื่องจักรกล และวิธี การผลิตทางอุตสาหกรรม	25	3.03	1.01	เหมาะสมปานกลาง
รวม		3.97	.60	เหมาะสมมาก

ข้อมูลจากตาราง 3 พบว่าศึกษานิเทศก์มีความคิดเห็นว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน ข้อ "เพื่อพัฒนานิสัยการทำงานอย่างรอบคอบและปลอดภัย" ($\bar{X} = 4.52$) มีความเหมาะสมมากที่สุด ส่วนจุดมุ่งหมายที่มีความเหมาะสมมากเป็นลำดับแรกได้แก่ข้อ "เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานประดิษฐ์และงานช่างอย่างมีขั้นตอน เป็นระเบียบ ประณีตและประหยัด" ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมาได้แก่ข้อ "เพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงานประดิษฐ์และงานช่าง" ($\bar{X} = 4.33$) และลำดับสุดท้ายได้แก่ข้อ "เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการเลือกและใช้ผลิตผลทางอุตสาหกรรม" ($\bar{X} = 3.50$) โดยมีความคิดเห็นว่ามีค่าเหมาะสมปานกลาง 3 ข้อ ได้แก่ข้อ "เพื่อให้เข้าใจกระบวนการทางอุตสาหกรรมโดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับวัสดุ เครื่องมือ และวิธีการทางด้านงานประดิษฐ์และงานช่าง" ($\bar{X} = 3.47$) เป็นลำดับแรก ข้อ "เพื่อพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานในการใช้ เครื่องจักรกลสำหรับงานประดิษฐ์และงานช่าง ตลอดจนการบำรุงรักษาและซ่อมแซม" ($\bar{X} = 3.24$) เป็นลำดับรองลงมา และข้อ "เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถในการประดิษฐ์วัสดุต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือ เครื่องจักรกลและวิธีผลิตทางอุตสาหกรรม" ($\bar{X} = 3.0$) เป็นลำดับสุดท้าย และความคิดเห็นในภาพรวมของกลุ่มอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.97$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของนักการศึกษาที่มีต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน ลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย

ความคิดเห็นของนักการศึกษา	ลำดับที่	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. เพื่อพัฒนาความเข้าใจและเห็นความสำคัญของงานประดิษฐ์และงานช่างที่เป็นพื้นฐานของงานอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี ซึ่งมีผลต่อการดำรงชีวิตประจำวัน	1	4.19	.83	เหมาะสมมาก
2. เพื่อพัฒนานิสัยการทำงานอย่างรอบคอบและปลอดภัย	2	4.16	.80	เหมาะสมมาก
3. เพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงานประดิษฐ์และงานช่าง	3	4.10	.79	เหมาะสมมาก
4. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่อวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง	4	4.07	.83	เหมาะสมมาก
5. เพื่อให้เข้าใจและภาคภูมิใจในความมีศักดิ์ศรีของงานอาชีพที่สุจริต	5	4.06	.75	เหมาะสมมาก
6. เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถในการเลือกและใช้วัสดุที่ไว้มากทำให้เกิดมลภาวะกับสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ	6	4.06	.84	เหมาะสมมาก
7. เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานประดิษฐ์และงานช่างอย่างมีขั้นตอนเป็นระเบียบ ประณีต และประหยัด	7	4.06	.86	เหมาะสมมาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ความคิดเห็นของนักการศึกษา	ลำดับที่	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
8. เพื่อค้นหาและพัฒนาความสนใจและความถนัดทางด้านงานประดิษฐ์และงานช่าง	8	4.04	.74	เหมาะสมมาก
9. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในงานประดิษฐ์และงานช่างอย่างกว้างขวาง เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการเลือกอาชีพในอนาคต	9	4.04	.85	เหมาะสมมาก
10. เพื่อเรียนรู้การใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ และวิธีการทางด้านงานประดิษฐ์และงานช่าง ที่เหมาะสมกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของประเทศไทย	10	4.03	.83	เหมาะสมมาก
11. เพื่อให้สามารถนำความรู้ด้านงานประดิษฐ์และงานช่างไปใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ	11	4.03	.96	เหมาะสมมาก
12. เพื่อพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานในการวิชาชีพ เครื่องมือสำหรับงานประดิษฐ์และงานช่าง ตลอดจนการบำรุงรักษา และซ่อมแซม	12	4.00	.85	เหมาะสมมาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ความคิดเห็นของนักการศึกษา	ลำดับที่	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
13. เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ในการเลือกและใช้ชีวิตให้เหมาะสมกับประเภทของงาน	13	4.00	.96	เหมาะสมมาก
14. เพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ในกระบวนการดำเนินงานประดิษฐ์และงานช่าง ซึ่งเป็นพื้นฐานของอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี	14	3.96	.80	เหมาะสมมาก
15. เพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงาน	14	3.96	.80	เหมาะสมมาก
16. เพื่อพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานในการแก้ปัญหาที่ทำให้เกิดความเชื่อมั่น และมีเจตคติที่ดีต่อตนเองและสังคม	16	3.90	.88	เหมาะสมมาก
17. เพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่อการทำงานเป็นรายบุคคลและการทำงานเป็นกลุ่ม โดยเข้าใจกิจกรรมการเรียนรู้และการแก้ปัญหาในการทำงานประดิษฐ์และงานช่าง	17	3.88	.76	เหมาะสมมาก
18. เพื่อพัฒนาคุณค่าของตนเอง โดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้และการแก้ปัญหาในการทำงานประดิษฐ์และงานช่าง	18	3.87	.69	เหมาะสมมาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ความคิดเห็นของนักการศึกษา	ลำดับที่	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
19. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ใน การเลือกและใช้ผลิตภัณฑ์ทาง อุตสาหกรรม	19	3.79	.84	เหมาะสมมาก
20. เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ใน การประดิษฐ์วัสดุต่าง ๆ โดยใช้ เครื่องมือและวิธีการทางด้านงาน ประดิษฐ์และงานช่าง	20	3.78	.77	เหมาะสมมาก
21. สนับสนุนและส่งเสริมให้มีความรู้ทาง สายวิชาการที่จำเป็นต่อวิชางาน ประดิษฐ์และงานช่าง เพื่อให้การ เรียนวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น	21	3.78	.83	เหมาะสมมาก
22. เพื่อให้เข้าใจกระบวนการทาง อุตสาหกรรม โดยผ่านกิจกรรม การเรียนรู้เกี่ยวกับวัสดุ เครื่องมือ และวิธีการทางด้านงานประดิษฐ์ และงานช่าง	22	3.69	.98	เหมาะสมมาก
23. เพื่อพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาทาง เทคนิค เกี่ยวกับวัสดุ เครื่องมือและ วิธีการทางด้านงานประดิษฐ์และ งานช่าง	23	3.51	.92	เหมาะสมมาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ความคิดเห็นของนักการศึกษา	ลำดับที่	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
24. เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ใน การประดิษฐ์วัสดุต่าง ๆ โดยใช้ เครื่องมือ เครื่องจักรกล และวิธี การผลิตทางอุตสาหกรรม	24	3.19	.97	เหมาะสมปานกลาง
25. เพื่อพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานในการใช้ เครื่องจักรกล สำหรับงานประดิษฐ์ และงานช่าง ตลอดจนการบำรุง รักษาและซ่อมแซม	25	3.19	1.07	เหมาะสมปานกลาง
รวม		3.89	.53	เหมาะสมมาก

ข้อมูลจากตาราง 4 พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตร วิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับเหมาะสมมาก เรียงลำดับดังนี้ ข้อ "เพื่อพัฒนาความเข้าใจและเห็น ความสำคัญของงานประดิษฐ์และงานช่างที่เป็นพื้นฐานของงานอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี ซึ่งมีผลต่อการดำรงชีวิตประจำวัน" ($\bar{X} = 4.19$) เป็นลำดับแรก รองลงมาได้แก่ข้อ "เพื่อพัฒนานิสัยการทำงานอย่างรอบคอบและปลอดภัย" ($\bar{X} = 4.16$) และลำดับสุดท้าย ได้แก่ข้อ "เพื่อพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาทางเทคนิคเกี่ยวกับวัสดุ เครื่องมือและวิธีการทาง ด้านงานประดิษฐ์และงานช่าง" ($\bar{X} = 3.51$) โดยมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสม บานกลางเพียง 2 ข้อ ได้แก่ข้อ "เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถในการประดิษฐ์วัสดุ ต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือ เครื่องจักรกล และวิธีการผลิตทางอุตสาหกรรม" ($\bar{X} = 3.19$) และข้อ "เพื่อพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานในการใช้ เครื่องจักรกลสำหรับงานประดิษฐ์และงานช่าง ตลอดจนการบำรุงรักษาและซ่อมแซม" ($\bar{X} = 3.19$) และความคิดเห็นในภาพรวมของกลุ่ม อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.89$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน ลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาเ็ย

ความคิดเห็นของทุกกลุ่ม	ลำดับที่	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. เพื่อพัฒนานิสัยการทำงานอย่าง รอบคอบและปลอดภัย	1	4.21	.83	เหมาะสมมาก
2. เพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม ในการทำงาน	2	4.11	.84	เหมาะสมมาก
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในการ ทำงานประดิษฐ์และงานช่างอย่างมี ขั้นตอน เป็นระเบียบ ประณีต และ ประหยัด	3	4.11	.86	เหมาะสมมาก
4. เพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในการทำงานประดิษฐ์และงานช่าง	4	4.10	.86	เหมาะสมมาก
5. เพื่อให้เข้าใจและภาคภูมิใจในความ มีศักดิ์ศรีของงานอาชีพที่สุจริต	5	4.09	.87	เหมาะสมมาก
6. เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ใน การเลือกและใช้วัสดุให้เหมาะสมกับ ประเภทของงาน	6	4.09	.88	เหมาะสมมาก
7. เพื่อให้สามารถนำความรู้ด้านงาน ประดิษฐ์และงานช่างไปใช้ เป็นพื้นฐาน ในการประกอบอาชีพ	7	4.07	.91	เหมาะสมมาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ความคิดเห็นของทุกกลุ่ม	ลำดับที่	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
8. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่อวิชางานประดิษฐ์ และงานช่าง	8	4.06	.86	เหมาะสมมาก
9. เพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่อการทำงาน เป็นรายบุคคลและการทำงานเป็น กลุ่ม โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ และการแก้ปัญหาในการทำงาน ประดิษฐ์และงานช่าง	9	4.04	.84	เหมาะสมมาก
10. เพื่อพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานในการใช้ เครื่องมือ สำหรับงานประดิษฐ์และ งานช่าง ตลอดจนการบำรุงรักษา และซ่อมแซม	10	4.04	.85	เหมาะสมมาก
11. เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ใน การเลือกและใช้วัสดุที่ไม่ทำให้เกิด มลภาวะกับสภาพแวดล้อมตาม ธรรมชาติ	11	4.03	.91	เหมาะสมมาก
12. เพื่อเรียนรู้การใช้วัสดุ เครื่องมือ และวิธีการทางด้านงานประดิษฐ์ และงานช่างที่เหมาะสมกับสภาพ สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ของประเทศไทย	12	4.00	.87	เหมาะสมมาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ความคิดเห็นของทุกกลุ่ม	ลำดับที่	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
13. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ใน งานประดิษฐ์และงานช่างอย่าง กว้างขวาง เพื่อเป็นแนวทาง สำหรับการเลือกอาชีพในอนาคต	13	4.00	.90	เหมาะสมมาก
14. เพื่อพัฒนาความเข้าใจและเห็นความ สำคัญของงานประดิษฐ์และงานช่าง ที่เป็นพื้นฐานของงานอุตสาหกรรม และเทคโนโลยี ซึ่งมีผลต่อการดำรง ชีวิตประจำวัน	14	3.95	.89	เหมาะสมมาก
15. เพื่อค้นหาและพัฒนาความสนใจและ ความถนัดทางด้านงานประดิษฐ์และ งานช่าง	15	3.94	.85	เหมาะสมมาก
16. เพื่อพัฒนาคุณค่าของตนเอง โดย ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้และการ แก้ปัญหาในการทำงานประดิษฐ์และ งานช่าง	16	3.92	.83	เหมาะสมมาก
17. เพื่อพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานในการ แก้ปัญหาที่ทำให้เกิดความเชื่อมั่น และมีเจตคติที่ดีต่อตนเองและสังคม	17	3.92	.85	เหมาะสมมาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ความคิดเห็นของทุกกลุ่ม	ลำดับที่	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
18. สนับสนุนและส่งเสริมให้มีความรู้ทาง สายวิชาการที่จำเป็นต่อวิชางาน ประดิษฐ์และงานช่าง เพื่อให้การ เรียนวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น	18	3.90	.89	เหมาะสมมาก
19. เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ใน การประดิษฐ์วัสดุต่าง ๆ โดยใช้ เครื่องมือและวิธีการทางด้านงาน ประดิษฐ์และงานช่าง	19	3.86	.86	เหมาะสมมาก
20. เพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ใน กระบวนการด้านงานประดิษฐ์และ งานช่าง ซึ่งเป็นพื้นฐานของ อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี	20	3.85	.92	เหมาะสมมาก
21. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในการ เลือกและใช้ผลิตผลทางอุตสาหกรรม	21	3.76	.89	เหมาะสมมาก
22. เพื่อให้เข้าใจกระบวนการทาง อุตสาหกรรม โดยผ่านกิจกรรมการ เรียนรู้เกี่ยวกับวัสดุ เครื่องมือและ วิธีการทางด้านงานประดิษฐ์และ งานช่าง	22	3.65	.96	เหมาะสมมาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ความคิดเห็นของทุกกลุ่ม	ลำดับที่	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
23. เพื่อพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาทาง เทคนิคเกี่ยวกับวัสดุ เครื่องมือและ วิธีการทางด้านงานประดิษฐ์และ งานช่าง	23	3.58	.97	เหมาะสมมาก
24. เพื่อพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานในการใช้ เครื่องจักรกล สำหรับงานประดิษฐ์ และงานช่าง ตลอดจนการบำรุง รักษาและซ่อมแซม	24	3.41	1.05	เหมาะสมปานกลาง
25. เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ใน การประดิษฐ์วัสดุต่าง ๆ โดยใช้ เครื่องมือ เครื่องจักรกล และวิธีการ ผลิตทางอุตสาหกรรม	25	3.34	1.03	เหมาะสมปานกลาง
รวม		3.92	.63	เหมาะสมมาก

ข้อมูลจากตาราง 5 พบว่าครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา มีความคิดเห็น ว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับ สภาพสังคมไทยในปัจจุบัน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับเหมาะสมมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ข้อ "เพื่อ พัฒนาศักยภาพการทำงานอย่างรอบคอบและปลอดภัย" ($\bar{X} = 4.21$) เป็นลำดับแรก รองลงมา ได้แก่ข้อ "เพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงาน" ($\bar{X} = 4.11$) ลำดับสามได้แก่ ข้อ "เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานประดิษฐ์และงานช่างมีขั้นตอน เป็นระเบียบ ประณีต และประหยัด" ($\bar{X} = 4.11$) และลำดับสุดท้ายได้แก่ข้อ "เพื่อพัฒนาทักษะในการ แก้ปัญหาทางเทคนิคเกี่ยวกับวัสดุ เครื่องมือ และวิธีการทางด้านงานประดิษฐ์และงานช่าง" ($\bar{X} = 3.58$) โดยมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมปานกลางเพียง 2 ข้อ คือ "เพื่อ พัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานในการใช้เครื่องจักรกลสำหรับงานประดิษฐ์และงานช่าง ตลอดจนการ บำรุงรักษาและซ่อมแซม" ($\bar{X} = 3.41$) และข้อ "เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ในการ ประดิษฐ์วัสดุต่าง ๆ โดยการใช้เครื่องมือ เครื่องจักรกล และวิธีการผลิตทางอุตสาหกรรม" ($\bar{X} = 3.34$) และความคิดเห็นในภาพรวมของทุกกลุ่มอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.92$)

ส่วนที่ 3 เป็นการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ถ้าพบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของเซฟเฟ่

ตาราง 6 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นของครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน

ความคิดเห็น	ครูผู้สอน		ศึกษานิเทศก์		นักการศึกษา		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. เพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ในกระบวนการดำเนินงานประดิษฐ์ และงานช่าง ซึ่งเป็นพื้นฐานของ อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี	3.82	.94	3.83	.95	3.96	.80	.60
2. เพื่อพัฒนาความเข้าใจและเห็น ความสำคัญของงานประดิษฐ์และ งานช่าง ที่เป็นพื้นฐานของงาน อุตสาหกรรมและเทคโนโลยีซึ่ง มีผลต่อการดำรงชีวิตประจำวัน	3.89	.88	3.95	.94	4.19	.83	3.15

ตาราง 6 (ต่อ)

ความคิดเห็น	ครูผู้สอน		ศึกษานิเทศก์		นักการศึกษา		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
3. เพื่อเรียนรู้การใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ และวิธีการทางด้านงานประดิษฐ์และงานช่างที่เหมาะสมกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของประเทศไทย	3.95	.88	4.20	.85	4.03	.83	2.17
4. เพื่อให้เข้าใจกระบวนการทางอุตสาหกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับ วัสดุ เครื่องมือ และวิธีการทางด้านงานประดิษฐ์และงานช่าง	3.69	.80	3.47	.88	3.69	.98	1.41
5. เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถในการเลือกและใช้วัสดุที่เหมาะสมกับประเภทของงาน	4.08	.87	4.24	.84	4.00	.96	1.36
6. เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถในการเลือกและใช้วัสดุที่ใหม่ ทำให้เกิดผลภาวะกับสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ	4.02	.92	4.05	.97	4.06	.84	.07
7. เพื่อพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานในการใช้เครื่องมือสำหรับงานประดิษฐ์และงานช่าง ตลอดจนการบำรุงรักษาและซ่อมแซม	3.99	.87	4.27	.73	4.00	.85	3.08

ตาราง 6 (ต่อ)

ความคิดเห็น	ครูผู้สอน		ศึกษานิเทศก์		นักการศึกษา		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
8. เพื่อพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานในการ ใช้เครื่องจักรกล สำหรับงาน ประดิษฐ์และงานช่าง ตลอดจน การบำรุงรักษาและซ่อมแซม	3.50	1.04	3.24	1.04	3.19	1.07	3.31
9. เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ในการประดิษฐ์วัสดุต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือและวิธีการทาง ด้านงานประดิษฐ์และงานช่าง	3.86	.89	3.94	.88	3.78	.77	.57
10. เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ในการประดิษฐ์วัสดุต่าง ๆ โดย ใช้เครื่องมือ เครื่องจักรกลและ วิธีการผลิตทางอุตสาหกรรม	3.45	1.04	3.03	1.00	3.19	.97	5.37*
11. เพื่อพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหา ทางเทคนิคเกี่ยวกับวัสดุ เครื่องมือ และวิธีการทางด้านงานประดิษฐ์ และงานช่าง	3.61	.99	3.55	.95	3.51	.92	.31
12. เพื่อพัฒนาความสามารถในการ ทำงานประดิษฐ์และงานช่าง อย่างมีขั้นตอน เป็นระเบียบ ประณีต และประหยัด	4.05	.87	4.38	.80	4.05	.86	3.92*

ตาราง 6 (ต่อ)

ความคิดเห็น	ครูผู้สอน		ศึกษานิเทศก์		นักการศึกษา		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
13. เพื่อพัฒนานิสัยการทำงานอย่าง รอบคอบและปลอดภัย	4.15	.86	4.52	.64	4.16	.80	5.40*
14. เพื่อค้นหาและพัฒนาความสนใจ และความถนัดทางด้านงาน ประดิษฐ์และงานช่าง	3.90	.86	3.98	.92	4.04	.74	.94
15. เพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้าง สรรค์ในการทำงานประดิษฐ์ และงานช่าง	4.04	.87	4.33	.85	4.10	.79	3.03*
16. เพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่อการ ทำงานเป็นรายบุคคล และ การทำงานเป็นกลุ่ม อดয়াช้ กิจกรรมการเรียนรู้และการแก้ ปัญหาในการทำงานประดิษฐ์ และงานช่าง	4.02	.85	4.27	.81	3.88	.76	3.89*
17. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่อวิชางาน ประดิษฐ์และงานช่าง	4.00	.86	4.32	.83	4.07	.83	3.79*
18. เพื่อปลูกฝังคุณธรรมและ จริยธรรมในการทำงาน	4.11	.85	4.27	.83	3.96	.80	2.40

ตาราง 6 (ต่อ)

ความคิดเห็น	ครูผู้สอน		ศึกษานิเทศก์		นักการศึกษา		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
19. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการเลือกและใช้ผลิตภัณฑ์ ทางอุตสาหกรรม	3.81	.89	3.50	.90	3.79	.84	3.46*
20. เพื่อพัฒนาคุณค่าของตนเอง โดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ และการแก้ปัญหาในการทำงาน ประดิษฐ์และงานช่าง	3.91	.87	4.02	.81	3.87	.69	.58
21. เพื่อพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานใน การแก้ปัญหาที่ทำให้เกิดความ เชื่อมั่น และมีเจตคติที่ดีต่อ ตนเองและสังคม	3.92	.85	3.95	.81	3.90	.88	.08
22. เพื่อให้เข้าใจและภาคภูมิใจใน ความมีศักดิ์ศรีของงานอาชีพที่ สุจริต	4.11	.89	4.03	.91	4.05	.75	.24
23. เพื่อให้สามารถนำความรู้ด้าน งานประดิษฐ์และงานช่างไป ใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบ อาชีพ	4.07	.90	4.09	.91	4.03	.96	.09

ตาราง 6 (ต่อ)

ความคิดเห็น	ครูผู้สอน		ศึกษานิเทศก์		นักการศึกษา		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
24. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในงานประดิษฐ์และงานช่าง อย่างกว้างขวาง เพื่อเป็น แนวทางสำหรับการเลือกอาชีพ ในอนาคต	3.99	.90	4.00	.93	4.04	.85	.09
25. สนับสนุนและส่งเสริมให้มีความรู้ ทางสายวิชาการที่จำเป็นต่อวิชา งานประดิษฐ์และงานช่าง เพื่อ ให้การเรียนวิชางานประดิษฐ์ และงานช่างมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น	3.95	.90	3.83	.89	3.78	.83	1.17
รวม	3.92	.67	3.97	.60	3.89	.53	.27

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

- ข้อมูลจากตาราง 6 พบว่าจากจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน จำนวน 25 ข้อ ส่วนใหญ่นักครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น จุดมุ่งหมายข้อ 2, 10, 12, 13, 15, 16, 17 และ 19 ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระหว่างความคิดเห็นของครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายข้อที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของเซฟเฟ่ ซึ่งปรากฏผลตามตาราง 7 - 14

ตาราง 7 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเป็นรายคู่ระหว่าง ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และ
นักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายข้อที่ 2

ความคิดเห็น	ตำแหน่ง	ครูผู้สอน	ศึกษานิเทศก์	นักการศึกษา	
		\bar{X}	3.89	3.95	4.19
2. เพื่อพัฒนาความเข้าใจ					
และ เห็นความสำคัญ					
ของงานประดิษฐ์และ					
งานช่าง ที่เป็นพื้นฐาน					
ของงานอุตสาหกรรมและ	ครูผู้สอน	3.89	-	-	
เทคโนโลยี ซึ่งมีผลต่อ	ศึกษานิเทศก์	3.95	-	-	
การดำรงชีวิตประจำวัน	นักการศึกษา	4.19	*	-	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อมูลจากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนกับนักการศึกษา มีความคิดเห็นต่อจุด
มุ่งหมายข้อที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูผู้สอนกับศึกษานิเทศก์
และศึกษานิเทศก์กับนักการศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ตาราง 8 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเป็นรายคู่ระหว่าง ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และ
นักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายข้อที่ 10

ความคิดเห็น	ตำแหน่ง	ครูผู้สอน	ศึกษานิเทศก์	นักการศึกษา	
		\bar{X}	3.45	3.03	3.19
10. เพื่อให้มีความรู้ ความ สามารถ ในการ ประดิษฐ์วัสดุต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือ เครื่องจักรกล และวิธี การผลิตทางอุตสาหกรรม	ครูผู้สอน	3.45	-	-	-
	ศึกษานิเทศก์	3.03	*	-	-
	นักการศึกษา	3.19	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อมูลจากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนกับศึกษานิเทศก์ มีความคิดเห็นต่อจุด
มุ่งหมายข้อที่ 10 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูผู้สอนกับนักการศึกษา
และศึกษานิเทศก์กับนักการศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ตาราง 9 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเป็นรายคู่ระหว่างครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และ
นักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายข้อ 12

ความคิดเห็น	ตำแหน่ง	ครูผู้สอน	ศึกษานิเทศก์	นักการศึกษา	
		\bar{X}	4.05	4.37	4.05
12. เพื่อพัฒนาความสามารถใน					
การทำงานประดิษฐ์และ					
งานช่างอย่างมีขั้นตอน	ครูผู้สอน	4.05	-		
เป็นระเบียบ ประณีตและ	ศึกษานิเทศก์	4.37	*	-	
ประหยัด	นักการศึกษา	4.05	-	-	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อมูลจากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนกับศึกษานิเทศก์ มีความคิดเห็นต่อจุด
มุ่งหมายข้อที่ 12 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูผู้สอนกับนักการศึกษา
และศึกษานิเทศก์กับนักการศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ตาราง 10 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเป็นรายคู่ระหว่างครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และ
นักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายข้อ 13

ความคิดเห็น	ตำแหน่ง	ครูผู้สอน			ศึกษานิเทศก์		นักการศึกษา	
		\bar{X}						
		4.15			4.51			4.16
13. เพื่อพัฒนาวิทยากรทำงาน	ครูผู้สอน	4.15	-					
อย่างรอบคอบและ	ศึกษานิเทศก์	4.51	*		-			
ปลอดภัย	นักการศึกษา	4.16	-		*			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อมูลจากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนกับศึกษานิเทศก์ และศึกษานิเทศก์
กับนักการศึกษา มีความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมายข้อ 13 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 ส่วนครูผู้สอนกับนักการศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ตาราง 11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเป็นรายคู่ระหว่างครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และ
นักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายข้อ 15

ความคิดเห็น	ตำแหน่ง	ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ นักการศึกษา			
		\bar{X}	4.04	4.33	4.10
15. เพื่อพัฒนาความคิดริเริ่ม	ครูผู้สอน	4.04	-		
สร้างสรรค์ในการทำงาน	ศึกษานิเทศก์	4.33	*	-	
ประดิษฐ์และงานช่าง	นักการศึกษา	4.10	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อมูลจากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนกับศึกษานิเทศก์ มีความคิดเห็นต่อจุด
มุ่งหมายข้อที่ 15 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูผู้สอนกับนักการศึกษา
และศึกษานิเทศก์กับนักการศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ตาราง 12 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเป็นรายคู่ระหว่างครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และ
นักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายข้อ 16

ความคิดเห็น	ตำแหน่ง	ครูผู้สอน	ศึกษานิเทศก์	นักการศึกษา	
		\bar{X}	4.02	4.27	3.88
16. เพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่อ					
การทำงานเป็นรายบุคคล					
และการทำงานเป็นกลุ่ม					
โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้					
รู้และการแก้ปัญหาในการ	ครูผู้สอน	4.02	-	-	
ทำงานประดิษฐ์และ	ศึกษานิเทศก์	4.27	-	-	
งานช่าง	นักการศึกษา	3.88	-	*	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อมูลจากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่า ศึกษานิเทศก์กับนักการศึกษา มีความคิดเห็น
ต่อจุดมุ่งหมายข้อที่ 16 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูผู้สอนกับศึกษานิเทศก์ และครูผู้สอนกับนักการศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ตาราง 13 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเป็นรายคู่ระหว่างครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และ
นักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายข้อ 17

ความคิดเห็น	ตำแหน่ง	ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ นักการศึกษา			
		\bar{X}	3.99	4.31	4.07
17. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่อ	ครูผู้สอน	3.99	-		
วิชางานประดิษฐ์	ศึกษานิเทศก์	4.31	*	-	
และงานช่าง	นักการศึกษา	4.07	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อมูลจากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนกับศึกษานิเทศก์ มีความคิดเห็นต่อจุด
มุ่งหมายข้อที่ 17 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูผู้สอนกับนักการศึกษา
และศึกษานิเทศก์กับนักการศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ตาราง 14 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเป็นรายครูระหว่างครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และ
นักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายข้อ 19

ความคิดเห็น	ตำแหน่ง	ครูผู้สอน	ศึกษานิเทศก์	นักการศึกษา	
		\bar{X}	3.81	3.50	3.79
19. เพื่อให้มีความรู้ ความ					
เข้าใจงานการเลือก	ครูผู้สอน	3.81	-		
และใช้ผลิตผลทาง	ศึกษานิเทศก์	3.50	*	-	
อุตสาหกรรม	นักการศึกษา	3.79	-	-	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อมูลจากตาราง 14 แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนกับศึกษานิเทศก์ มีความคิดเห็นต่อ
จุดมุ่งหมายข้อที่ 19 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูผู้สอนกับนักการ
ศึกษา และศึกษานิเทศก์กับนักการศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ส่วนที่ 4 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน

ตาราง 15 จำนวนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่างระดับประถมศึกษาที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
ครูผู้สอน	57	67.06
ศึกษานิเทศก์	16	18.82
นักการศึกษา	12	14.12
รวม	85	100

ข้อมูลจากตาราง 15 จากจำนวนผู้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั้งหมด 85 คน เป็นครูผู้สอน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 67.06 ศึกษานิเทศก์ 16 คน คิดเป็นร้อยละ 18.82 และนักการศึกษา 12 คน คิดเป็นร้อยละ 14.12

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า

ครูผู้สอน มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร วิชางานประดิษฐ์และงานช่างสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ควรจัดทำหลักสูตรให้ทันกับการพัฒนาประเทศ และอย่างน้อยนักเรียนควรมีความรู้ขั้นพื้นฐาน (3)
2. จุดมุ่งหมายควรเน้นการปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี เพื่อเป็นการฝึกความชำนาญ ความคล่องแคล่วในการใช้เครื่องมือ (1)
3. ควรเน้นการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รวมไปถึงความปลอดภัยในการทำงาน (2)
4. เด็กประถมศึกษาที่มีความรับผิดชอบน้อย จุดมุ่งหมายที่เหมาะสมที่สุดก็คือ การทำให้ความรู้เรื่องเครื่องมือขั้นพื้นฐานสำหรับใช้ในชีวิตประจำวัน การบำรุงรักษา และทฤษฎีเล็กน้อย (1)
5. ควรปรับจุดมุ่งหมายให้เหมาะสมกว่านี้ เพราะบางข้อไม่เหมาะสมกับระดับชั้นประถมศึกษา บางข้อสูงเกินไปปรับไม่ได้ (2)
6. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชานี้ดีทุกข้อ แต่มีอุปสรรคข้อปลีกย่อยต่าง ๆ ทำให้การเรียนการสอนไม่บรรลุจุดมุ่งหมาย (1)
7. จุดมุ่งหมายดีมาก แต่ในทางปฏิบัติมีปัญหาที่กระบวนการเรียนการสอนในแต่ละชั้นไม่ต่อเนื่องกัน (2)
8. จุดมุ่งหมายมักปฏิบัติได้ยาก (2)

ศึกษานิเทศก์มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่างสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ควรมีจุดมุ่งหมายเจาะลึกเป็นระดับชั้นลงไปเพราะคาบต่างกัน (1)
2. ควรมีจุดมุ่งหมายเกี่ยวกับการปรับปรุงงานและกระบวนการทำงานที่ดี (2)
3. จุดมุ่งหมายควรเน้นความคิดสร้างสรรค์ และความเชื่อมั่นในตนเอง (3)
4. จุดมุ่งหมายควรเน้นการสร้างเจตคติที่ดีในการทำงาน (2)
5. หลักสูตรประถมศึกษาปีพุทธศักราช 2521 ดีมาก (1)

นักการศึกษา มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่างสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ควรเพิ่มจุดมุ่งหมายด้านการบริหาร และการจัดการซึ่งคนไทยยังขาดมาก (1)
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ควรเป็นสิ่งที่กระทำได้ตามสภาพความเป็นจริงของสังคมปัจจุบัน (3)
3. ทาอย่างไรจึงจะให้เยาวชน หรือ นักเรียนมีการทำงานอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นำไปสู่การค้นคิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ ให้กับประเทศชาติ (1)
4. ควรเน้นหลักสูตรขั้นพื้นฐานด้านไฮเทคที่จะมีมาในทุก ๆ ด้านประกอบไปด้วย (1)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน ผู้วิจัยได้นำผลของการ วิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 4 มาสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาหาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน

กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ ครูผู้สอนจำนวน 324 คน ศึกษานิเทศก์จำนวน 73 คน และนักการศึกษาจำนวน 72 คน รวม 469 คน เมื่อ รวบรวมข้อมูลและพิจารณาความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างดังนี้ ครูผู้สอน 273 คน ศึกษานิเทศก์ 66 คน และนักการศึกษา 68 คน รวม 407 คน คิด เป็นร้อยละ 86.78

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับ สภาพสังคมไทยในปัจจุบัน แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบ
- ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชา
งานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน
เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ และแบบสอบถาม
ชนิดปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะเพิ่มเติม

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้ตอบแบบสอบถาม 3 วิธี
คือ แจกและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ผ่านตัวแทน และใช้บริการทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบ ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์
จำนวน 407 ฉบับ แยกแบบสอบถามออกตามกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์
และนักการศึกษา บันทึกข้อมูลลงในตาราง นำไปประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์
โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความ
เบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบความแตกต่างเป็น
รายคู่

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นของครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษาที่มีต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบันในภาพรวม แยกเป็นรายกลุ่มมีดังนี้

1.1 ครูผู้สอน เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.92$)

1.2 ศึกษานิเทศก์ เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.97$)

1.3 นักการศึกษา เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.89$)

1.4 ทุกกลุ่ม เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.92$)

1.5 ทุกกลุ่ม มีความคิดเห็นใหม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = .27$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

2. ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบันในแต่ละข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก 23 ข้อ และเหมาะสมปานกลาง 2 ข้อ ซึ่ง 13 ลำดับแรกของจุดมุ่งหมายที่มีความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.00$ ขึ้นไป) ได้แก่

ลำดับที่ 1 จุดมุ่งหมายข้อที่ 13 "เพื่อพัฒนานิสัยการทำงานอย่างรอบคอบและปลอดภัย" ($\bar{X} = 4.21$)

ลำดับที่ 2 จุดมุ่งหมายข้อที่ 18 "เพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงาน" ($\bar{X} = 4.11$)

ลำดับที่ 3 จุดมุ่งหมายข้อที่ 12 "เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานประดิษฐ์ และงานช่างอย่างมีขั้นตอน เป็นระเบียบ ประณีต และประหยัด" ($\bar{X} = 4.11$)

ลำดับที่ 4 จุดมุ่งหมายข้อที่ 15 "เพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการ ทำงานประดิษฐ์และงานช่าง" ($\bar{X} = 4.10$)

ลำดับที่ 5 จุดมุ่งหมายข้อที่ 22 "เพื่อให้เข้าใจและภาคภูมิใจในควมมีศักดิ์ศรี ของงานอาชีพที่สุจริต" ($\bar{X} = 4.09$)

ลำดับที่ 6 จุดมุ่งหมายข้อที่ 5 "เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ในการเลือก และใช้วัสดุที่เหมาะสมกับประเภทของงาน" ($\bar{X} = 4.09$)

ลำดับที่ 7 จุดมุ่งหมายข้อที่ 23 "เพื่อให้สามารถนำความรู้ด้านงานประดิษฐ์ และงานช่างไปใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ" ($\bar{X} = 4.07$)

ลำดับที่ 8 จุดมุ่งหมายข้อที่ 17 "เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่อวิชางานประดิษฐ์และ งานช่าง" ($\bar{X} = 4.06$)

ลำดับที่ 9 จุดมุ่งหมายข้อที่ 16 "เพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่อการทำงานเป็นราย บุคคลและการทำงานเป็นกลุ่ม โดยเข้าใจกิจกรรมการเรียนรู้และการแก้ปัญหาในการทำงาน ประดิษฐ์และงานช่าง" ($\bar{X} = 4.04$)

ลำดับที่ 10 จุดมุ่งหมายข้อที่ 7 "เพื่อพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานในการใช้ เครื่องมือ สำหรับงานประดิษฐ์และงานช่าง ตลอดจนการบำรุงรักษาและซ่อมแซม" ($\bar{X} = 4.04$)

ลำดับที่ 11 จุดมุ่งหมายข้อที่ 6 "เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการเลือก และใช้วัสดุที่ไม่ทำให้เกิดมลภาวะกับสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ" ($\bar{X} = 4.03$)

ลำดับที่ 12 จุดมุ่งหมายข้อที่ 3 "เพื่อเรียนรู้การใช้วัสดุ เครื่องมือ และวิธี การด้านงานประดิษฐ์และงานช่าง ที่เหมาะสมกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ของประเทศไทย" ($\bar{X} = 4.00$)

ลำดับที่ 13 จุดมุ่งหมายข้อที่ 24 "เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในงาน ประดิษฐ์และงานช่างอย่างกว้างขวาง เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการเลือกอาชีพในอนาคต" ($\bar{X} = 4.00$)

3. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษาที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบันในภาพรวม พบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อนำมาเปรียบเทียบความคิดเห็นเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมายส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นจุดมุ่งหมายข้อที่ 2, 10, 12, 13, 15, 16, 17 และ 19 ที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่พบว่า

3.1 ครูผู้สอนกับนักการศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในจุดมุ่งหมายข้อที่ 2

3.2 ครูผู้สอนกับศึกษานิเทศก์ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในจุดมุ่งหมายข้อ 10, 12, 13, 15, 17 และ 19

3.3 ศึกษานิเทศก์กับนักการศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในจุดมุ่งหมายข้อ 13 และ 16

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยความคิดเห็นของครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน มีประเด็นที่ควรพิจารณาดังนี้

1. ผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา มีความเห็นว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบันในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.92$) และทุกกลุ่มมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย แสดงว่าทั้งครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา มีความเห็น

สอดคล้องกันว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่างที่พัฒนาขึ้นนี้ ส่วนใหญ่เป็นจุดมุ่งหมายที่ดี มีความสำคัญ เหมาะสมกับระดับชั้นประถมศึกษา และเหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน เป็นจุดมุ่งหมายที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่างในระดับประถมศึกษาต่อไป

แต่การที่จะนำจุดมุ่งหมายที่พัฒนาขึ้นมาทั้ง 25 ข้อนี้ มากำหนดเป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา คงไม่เป็นการเหมาะสม เพราะมีจำนวนข้อมากเกินไป และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแสดงระดับความคิดเห็นในแต่ละข้อแล้ว พบว่าระดับค่าเฉลี่ยแตกต่างกันมากพอสมควร จึงอาจพิจารณาเลือกเฉพาะจุดมุ่งหมายข้อที่มีความสำคัญและเหมาะสมจริง ๆ เท่านั้น ที่จะนำมากำหนดเป็นจุดมุ่งหมาย โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยเป็นเกณฑ์

2. ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา มีความเห็นสอดคล้องกันว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบันที่พัฒนาขึ้นจำนวน 25 ข้อนั้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมากจำนวน 23 ข้อ และในจำนวนนี้มี 13 ข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยค่อนข้างสูง คือ $\bar{X} = 4.00$ ขึ้นไป แสดงให้เห็นว่าจุดมุ่งหมายทั้ง 13 ข้อ เป็นจุดมุ่งหมายที่ดีมีความสำคัญและเหมาะสมที่จะนำไปกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษาต่อไป อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายทั้ง 13 ข้อ จากค่าเฉลี่ยของแต่ละข้อ พบว่า จุดมุ่งหมายข้อที่ 13 "เพื่อพัฒนานิสัยการทำงานอย่างรอบคอบและปลอดภัย" มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.21$) จุดมุ่งหมายข้อนี้จึงมีความเหมาะสมมากที่สุดในการกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา สอดคล้องกับความคิดเห็นของบอร์อนเดย์ (Boronday, 1980 : 10) ที่กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ระดับประถมศึกษา ในประเทศสหรัฐอเมริกาไว้ข้อหนึ่งว่า "เพื่อพัฒนานิสัยการทำงานอย่างปลอดภัย"

ส่วนจุดมุ่งหมายที่ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา มีความเห็นว่าเป็นความเหมาะสมในลำดับรองลงมา คือจุดมุ่งหมายข้อที่ 18 "เพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงาน" ($X = 4.11$) จนถึงลำดับที่ 13 คือ จุดมุ่งหมายข้อที่ 24 "เพื่อทำให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในงานประดิษฐ์และงานช่างอย่างกว้างขวาง เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการเลือกอาชีพในอนาคต" ($X = 4.00$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของจุดมุ่งหมายตั้งแต่ลำดับที่ 2 ถึงลำดับที่ 13 พบว่า จุดมุ่งหมายแต่ละข้อมีค่าเฉลี่ยลดหลั่นกันลงมา โดยระยะห่างของค่าเฉลี่ยไม่มากนัก แสดงว่า ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา มีความเห็นว่าคุณจุดมุ่งหมายเหล่านี้มีความเหมาะสมค่อนข้างใกล้เคียงกัน สามารถพิจารณาเข้าไปกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา โดยอาจพิจารณาความเหมาะสมในประเด็นอื่น ๆ ร่วมด้วย

นอกจากนี้จุดมุ่งหมายบางข้อในจำนวน 13 ข้อนี้ ยังตรงกับความคิดเห็นของนักการศึกษาหลายคน เช่น จุดมุ่งหมายที่มีความเหมาะสมมากเป็นลำดับที่ 5 ได้แก่ จุดมุ่งหมายข้อที่ 22 "เพื่อให้เข้าใจและภาคภูมิใจในความมีศักดิ์ศรีของงานอาชีพที่สุจริต" ($X = 4.09$) สอดคล้องกับความคิดเห็นของมินลิและคนอื่น ๆ (MineLi and others, 1968 : 12) ที่เสนอว่าโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในประเทศไทยควรมีจุดมุ่งหมาย 4 ประการ และ 1 ใน 4 ประการนั้นก็คือ "เพื่อสร้างความเข้าใจและความซาบซึ้งในงานที่สุจริตและมีเกียรติ" หรือจุดมุ่งหมายที่มีความเหมาะสมมากเป็นลำดับที่ 12 ได้แก่ จุดมุ่งหมายข้อที่ 3 "เพื่อเรียนรู้การประดิษฐ์ เครื่องมือ และวิธีการด้านงานประดิษฐ์และงานช่าง ที่เหมาะสมกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของประเทศไทย" ($X = 4.00$) สอดคล้องกับผลการวิจัยเพื่อหารูปแบบการจัดการศึกษาทางด้านอุตสาหกรรมศึกษา สำหรับบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกของเบรื่อง จักรัตนี (2533 : 122) ที่เสนอจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาอุตสาหกรรมศึกษา ระดับประถมศึกษา ไว้ข้อหนึ่งว่า "เพื่อเรียนรู้การเลือกอาชีพสุจริต เครื่องมือช่าง และวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และเทคโนโลยี" เป็นต้น

3. ผลการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และ นักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบันในภาพรวม พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่าทั้งครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา ต่างมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรมีการพัฒนาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ให้ทันสมัยเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของ ประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป แต่เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อจุดมุ่งหมายในแต่ละข้อ พบว่าจุดมุ่งหมายที่พัฒนาขึ้นมาจากรวม 25 ขึ้นนั้น ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา มีความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมายส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ยกเว้นจุดมุ่งหมายข้อที่ 2, 10, 12, 13, 15, 16, 17 และ 19 ที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่พบว่า

3.1 จุดมุ่งหมายข้อที่ 2 "เพื่อพัฒนาความเข้าใจและเห็นความสำคัญของ วิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ที่เป็นพื้นฐานของงานอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี ซึ่งมีผล ต่อการดำรงชีวิตประจำวัน" ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนกับนักการศึกษา มีความคิดเห็น ต่อจุดมุ่งหมายข้อนี้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูผู้สอนกับศึกษา นิเทศก์ และศึกษานิเทศก์กับนักการศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นที่แตกต่างกันของครูผู้สอนกับนักการศึกษา จะเห็นได้ว่านักการศึกษา เป็นบุคลากรผู้มีความรู้ ความเข้าใจด้านทฤษฎีและปรัชญาการศึกษา ให้ความสำคัญ ของจุดมุ่งหมายข้อที่ 2 ที่เน้นความเข้าใจพื้นฐานของงานอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี ซึ่งมีผลต่อการดำรงชีวิตประจำวัน เพื่อให้ทันกับวิทยาการสมัยใหม่ที่กำลังเจริญก้าวหน้า อย่างรวดเร็ว จึงให้ความสำคัญของจุดมุ่งหมายข้อนี้เป็นลำดับที่ 1 โดยมีความคิดเห็นในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.19$) ในขณะที่ครูผู้สอนซึ่งเป็นบุคลากรในระดับปฏิบัติการ ต้องประสบกับปัญหามากมายในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ความ ต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครอง จึงให้ความสำคัญของจุดมุ่งหมายข้อนี้เป็นลำดับที่ 18 มี

ความคิดเห็นในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.89$) ซึ่งเป็นความคิดเห็นที่แตกต่างกันมาก

3.2 จุดมุ่งหมายจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ จุดมุ่งหมายข้อที่ 10 "เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ในการประดิษฐ์วัสดุต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือ เครื่องจักรกล และวิธีการผลิตทางอุตสาหกรรม" จุดมุ่งหมายข้อที่ 12 "เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานประดิษฐ์และงานช่างอย่างมีขั้นตอนเป็นระเบียบ ประณีต และประหยัด" จุดมุ่งหมายข้อที่ 15 "เพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงานประดิษฐ์และงานช่าง" จุดมุ่งหมายข้อที่ 17 "เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่อวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง" และจุดมุ่งหมายข้อที่ 19 "เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการเลือกและใช้ผลิตผลทางอุตสาหกรรม" ผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอน กับศึกษานิเทศก์ มีความเห็นต่อจุดมุ่งหมายทั้ง 5 ข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความคิดเห็นของครูผู้สอนกับนักการศึกษา และศึกษานิเทศก์กับนักการศึกษามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นที่แตกต่างกันของครูผู้สอนกับศึกษานิเทศก์ จะเห็นได้ว่าศึกษานิเทศก์ เป็นบุคลากรระดับนโยบาย มีหน้าที่แนะนำ ติดตาม ควบคุม และประเมินผลการใช้หลักสูตร เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ ในหลักสูตรเป็นอย่างดี ทั้งยังมีประสบการณ์ในการนิเทศ การสอนตามโรงเรียนต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง จึงอาจมีความเห็นต่อจุดมุ่งหมายแตกต่างไปจากครูผู้สอน ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบและประสบการณ์ค่อนข้างจำกัด (ดังได้อภิปรายมาแล้ว)

3.3 จุดมุ่งหมายข้อที่ 13 "เพื่อพัฒนานิสัยการทำงานอย่างรอบคอบและปลอดภัย" ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนกับศึกษานิเทศก์ และศึกษานิเทศก์กับนักการศึกษามีความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมายข้อนี้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ครูผู้สอนกับนักการศึกษามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นที่แตกต่างกันของศึกษานิเทศก์กับครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์กับนักการศึกษาพบว่า ศึกษานิเทศก์ได้ให้ความสำคัญของจุดมุ่งหมายข้อนี้ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) ในขณะที่ทั้งครูผู้สอนและนักการศึกษา มีความเห็นในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.15$ และ

4.16 ตามลำดับ) น่าจะมีมูลเหตุมาจากศึกษานิเทศก์ซึ่งเป็นบุคลากรระดับมัธยมศึกษาชั้นต้นที่ดูแลรับผิดชอบ ติดตาม ควบคุม และประเมินผลหลักสูตร ได้พบกับสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องของอุบัติเหตุและอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของนักเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ทั้งในห้องเรียนและในชีวิตประจำวัน รวมทั้งข่าวอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นอย่างมากมายในปัจจุบัน จึงทำให้ศึกษานิเทศก์ให้ความสำคัญของจุดมุ่งหมายข้อนี้เป็นพิเศษ แตกต่างกับครูผู้สอนและนักการศึกษาที่ไม่ได้มีประสบการณ์ในเรื่องอุบัติเหตุอย่างกว้างขวาง จึงให้ความสำคัญกับจุดมุ่งหมายข้อนี้ไม่ต่างจากข้ออื่นแม้จะอยู่ในลำดับแรก ๆ ก็ตาม

3.4 จุดมุ่งหมายข้อที่ 16 "เพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่อการทำงานเป็นรายบุคคลและการทำงานเป็นกลุ่ม โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้และการแก้ปัญหาในการทำงาน ประดิษฐ์และงานช่าง" ผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์กับนักการศึกษา มีความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมายข้อนี้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูผู้สอนกับศึกษานิเทศก์ และครูผู้สอนกับนักการศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นที่แตกต่างกันของศึกษานิเทศก์กับนักการศึกษา ที่มีต่อจุดมุ่งหมายข้อนี้ พบว่า เป็นจุดมุ่งหมายที่ค่อนข้างกว้าง แต่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการฝึกให้นักเรียนอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยรู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ศึกษานิเทศก์จึงให้ความสำคัญต่อจุดมุ่งหมายข้อนี้ ในระดับเหมาะสมมากค่อนข้างมากที่สุด ($\bar{X} = 4.27$) ในขณะที่นักการศึกษาอาจจะเห็นเป็นเรื่องธรรมดาที่จะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายข้อนี้ในทุก ๆ วิชาอยู่แล้ว จึงให้ความสำคัญกับจุดมุ่งหมายข้อนี้ในระดับเหมาะสมมากค่อนข้างเหมาะสมปานกลาง ($\bar{X} = 3.88$) จึงเป็นความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

4. จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่ามีจุดมุ่งหมายหลายข้อที่ ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก และถ้าพิจารณาคำความคิดเห็นแยกเป็นรายกลุ่มแล้ว จุดมุ่งหมายส่วนใหญ่ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก และบางข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ผู้วิจัยจึง

ในด้านจุดมุ่งหมายดังกล่าว ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่ได้รับ รวมทั้งปรัชญาทางสังคมและปรัชญาทางการศึกษา มาสังเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชา งานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบันนี้ ดังนี้

4.1 "เพื่อพัฒนานิสัยการทำงานอย่างมีขั้นตอน เป็นระเบียบ ประณีต ประหยัด และปลอดภัย" จุดมุ่งหมายข้อนี้เป็นการรวมเอาจุดมุ่งหมายสองข้อเข้าด้วยกันคือ จุดมุ่งหมายข้อที่ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในลำดับที่ 1 ($X = 4.21$) คือ "เพื่อพัฒนานิสัยการทำงานอย่างรอบคอบและปลอดภัย" จุดมุ่งหมายข้อนี้เมื่อพิจารณาความคิดเห็นแยกเป็นรายกลุ่มพบว่า ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์ เห็นว่ามีความเหมาะสมเป็นลำดับที่ 1 เช่นเดียวกัน ($X = 4.15$ และ 4.52 ตามลำดับ) ส่วนนักการศึกษา เห็นว่ามีความเหมาะสมเป็นลำดับที่ 2 ($X = 4.16$) ซึ่งเป็นลำดับที่สูงมาก จึงจัดเป็นจุดมุ่งหมายที่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มให้ความสำคัญอยู่ในลำดับสูงสุด อีกข้อหนึ่งคือจุดมุ่งหมายที่ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษาเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในลำดับที่ 3 ($X = 4.11$) คือ "เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานประดิษฐ์และงานช่างอย่างมีขั้นตอนเป็นระเบียบ ประณีต และประหยัด" ซึ่งเมื่อพิจารณาความคิดเห็นแยกเป็นรายกลุ่มพบว่า ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา เห็นว่ามีความเหมาะสมเป็นลำดับค่อนข้างสูง แต่จุดมุ่งหมายทั้งสองข้อเน้นกระบวนการเรียนรู้ด้านจิตพิสัยเช่นเดียวกัน ทั้งข้อความก็สามารถเขียนรวมกันได้โดยไม่ผิดความหมาย ผู้วิจัยจึงรวมเป็นจุดมุ่งหมายข้อเดียวกัน จุดมุ่งหมายข้อนี้จะคล้ายกับจุดมุ่งหมายของวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ข้อที่ 3 ที่ว่า "เพื่อให้ความสามารถในการทำงานอย่างมีขั้นตอนเป็นระเบียบ ประณีต ประหยัด และปลอดภัย" แสดงให้เห็นว่า จุดมุ่งหมายดังกล่าวยังมีความเหมาะสมและสามารถนำมาใช้กับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน

4.2 "เพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงาน" จุดมุ่งหมายข้อนี้ ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในลำดับที่ 2 ($X = 4.11$) ซึ่งเมื่อพิจารณาความคิดเห็นแยกเป็นรายกลุ่ม พบว่า ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษาเห็นว่ามีค่าเหมาะสมเป็นลำดับที่ 2 ($X = 4.11$), 7 ($X = 4.27$) และ 15 ($X = 3.96$) ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนให้ความสำคัญกับจุดมุ่งหมายข้อนี้สูงกว่าศึกษานิเทศก์และนักการศึกษา แต่จากสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับการจ้างงานในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าเจ้าของกิจการต้องการแรงงานที่มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา และขยันขันแข็งมากกว่าแรงงานที่มีแต่ทักษะฝีมือเพราะเห็นว่าทักษะ ฝีมือนั้นสามารถเรียนรู้และพัฒนาขึ้นมาได้ง่ายกว่า ดังนั้นการปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรมในการทำงานจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง และต้องดำเนินการตั้งแต่ในวัยเด็กหรือระดับประถมศึกษาเป็นต้นไป จุดมุ่งหมายข้อนี้ จึงมีความสำคัญและเหมาะสมข้อหนึ่ง

4.3 "เพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน" จุดมุ่งหมายข้อนี้ ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในลำดับที่ 4 ($X = 4.10$) ซึ่งเมื่อพิจารณาความคิดเห็นแยกเป็นรายกลุ่ม พบว่าครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษาเห็นว่ามีค่าเหมาะสมเป็นลำดับที่ 7 ($X = 4.04$), 3 ($X = 4.33$) และ 3 ($X = 4.10$) ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มให้ความสำคัญกับจุดมุ่งหมายข้อนี้ค่อนข้างสูง รวมทั้งยังให้ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะว่า ควรเน้นการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ไว้ในจุดมุ่งหมายด้วย แต่ผู้วิจัยได้ตัดคำว่างงานประดิษฐ์และงานช่างออก เพื่อให้จุดมุ่งหมายข้อนี้เปิดกว้างสำหรับการทำงานทุกอย่าง จุดมุ่งหมายข้อนี้จัดได้ว่าเป็นจุดมุ่งหมายร่วมสมัย เพราะในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2491 2498 และ 2521 จุดมุ่งหมายของวิชางานช่างข้อหนึ่ง ก็คือ การส่งเสริมให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แสดงให้เห็นว่าจุดมุ่งหมายข้อนี้ แม้จะถูกกำหนดขึ้นมานานแล้วแต่ยังมีความทันสมัยและเหมาะสมสามารถนำมาใช้กับสภาพสังคมไทยในปัจจุบันได้

4.4 "เพื่อให้เข้าใจและภาคภูมิใจในควมมีศักดิ์ศรีของงานอาชีพที่สุจริต" จุดมุ่งหมายข้อนี้ ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในลำดับที่ 5 ($X = 4.09$) ซึ่งเมื่อพิจารณาความคิดเห็นแยกเป็นรายกลุ่ม พบว่า ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในลำดับที่ 3 ($X = 4.11$), 12 ($X = 4.03$) และ 5 ($X = 4.06$) ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนกับนักการศึกษา ให้ความสำคัญกับจุดมุ่งหมายข้อนี้ค่อนข้างสูง แม้ว่าศึกษานิเทศก์ จะให้ความสำคัญในลำดับกลาง ๆ ก็ตาม แต่การสร้างควมเข้าใจให้กับนักเรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ศึกษาวว่า งานอาชีพที่สุจริตทุกประเภทเป็นงานที่มีเกียรติมีศักดิ์ศรี สามารถสร้างรายได้ และฐานะความเป็นอยู่ให้กับผู้ที่มีความตั้งใจจริงในการประกอบอาชีพนั้น ๆ ได้ จึงเป็นสิ่งที่ควรกระทำจุดมุ่งหมายข้อนี้ จึงมีความสำคัญและเหมาะสมมากข้อหนึ่งสอดคล้องกับ มิเนลิ และคนอื่น ๆ (Mineli and others. 1968 : 12) ที่เสนอว่า จุดมุ่งหมายของโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ข้อหนึ่งคือ "เพื่อสร้างความเข้าใจและความซาบซึ้งในงานที่สุจริตและมีเกียรติ" และยังสอดคล้องกับ เปรื่อง กิจรัตน์ (2533 : 122) ที่เสนอจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาไว้ข้อหนึ่งว่า "เพื่อพัฒนาความเข้าใจและความซาบซึ้ง เกี่ยวกับควมมีศักดิ์ศรีในอาชีพที่สุจริตตลอดจนมีความรับผิดชอบในหน้าที่ต่าง ๆ"

4.5 "เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ในการเลือกและใช้วัสดุ เครื่องมือ และวิธีการทำงาน ให้เหมาะสมกับประเภทของงาน" จุดมุ่งหมายข้อนี้ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้นมาจากจุดมุ่งหมายที่ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในลำดับที่ 6 ($X = 4.09$) คือ "เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ในการเลือกและใช้วัสดุให้เหมาะสมกับประเภทของงาน" ซึ่งเมื่อพิจารณาความคิดเห็นแยกเป็นรายกลุ่มพบว่า ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในลำดับที่ 4 ($X = 4.08$), 8 ($X = 4.24$) และ 13 ($X = 4.00$) ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าครูผู้สอนให้ความสำคัญในลำดับค่อนข้างสูง จุดมุ่งหมายข้อนี้กล่าวถึงเฉพาะการ ความรู้ ความสามารถ

านการเลือกและใช้วัสดุให้เหมาะสมกับประเภทของงานเพียงอย่างเดียว แต่ในกระบวนการทำงานหรือกระบวนการผลิตจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ วัสดุ เครื่องมือ และวิธีการทำงาน ผู้วิจัยจึงเพิ่มเครื่องมือและวิธีการทำงานลงในจุดมุ่งหมายข้อนี้ ทาให้จุดมุ่งหมายข้อนี้สอดคล้องกับ บอรอนเคย์ (Boronkay. 1980 : 10) ซึ่งได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ระดับประถมศึกษา ไว้ข้อหนึ่งว่า "เพื่อให้เข้าใจกระบวนการทางอุตสาหกรรม โดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับ วัสดุ เครื่องมือ และวิธีการ" และยังสอดคล้องกับ เบรื่อง กิจรัตน์ ที่เสนอจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาไว้อีกข้อหนึ่งว่า "เพื่อเรียนรู้การเลือกใช้ วัสดุ เครื่องมือง่าย ๆ และวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และ เทคโนโลยี"

4.6 "เพื่อพัฒนาความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของวิทางานประดิษฐ์ และงานช่าง ที่เป็นพื้นฐานของงานอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี ซึ่งมีผลต่อการดำรงชีวิตประจำวัน" จุดมุ่งหมายข้อนี้ แม้ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์จะเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในลำดับที่ 18 ($X = 3.89$) และ 17 ($X = 3.95$) ตามลำดับ และทุกกลุ่มเห็นว่ามี ความเหมาะสมอยู่ในลำดับที่ 14 ($X = 3.95$) แต่นักการศึกษาเห็นว่า มีความเหมาะสม อยู่ในลำดับที่ 1 ($X = 4.19$) แสดงให้เห็นว่า นักการศึกษา เข้าใจและเห็นความสำคัญ ของอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี ซึ่งกำลังเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนไทยและมีแนวโน้มว่า สภาพสังคมไทยจะเปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมไปเป็นสังคมอุตสาหกรรมในอนาคต ซึ่งอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ จะเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยอย่างแน่นอน จุดมุ่งหมายข้อนี้จึงเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญและเหมาะสมข้อหนึ่ง

จุดมุ่งหมายทั้ง 6 ข้อที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นนี้จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม คือ ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา มีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมอยู่ในลำดับค่อนข้างสูงจนถึงลำดับสูงสุด ทั้งยังได้นำข้อแนะนาหรือข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามมาปรับปรุงจุดมุ่งหมายให้เหมาะสมยิ่งขึ้น อันที่จริงแล้วอาจยังมีจุดมุ่งหมายอีก

หลายข้อที่เหมาะสมจะนำมากำหนดเป็นจุดมุ่งหมาย แต่ผู้วิจัยเห็นว่า การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรควรมีจำนวนข้อที่ไม่มากนัก และจุดมุ่งหมายทั้ง 6 ข้อที่กำหนดขึ้น สามารถครอบคลุมกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย จึงน่าจะเป็นการเพียงพอ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้กำหนดจุดมุ่งหมายให้เน้นด้านจิตพิสัยมากขึ้น ตามข้อเสนอแนะของ ประมวล เสนาฤทธิ สงบ ลักษณะ และ กมล ภูประเสริฐ (2534 : 80 - 83) ที่วิจัยพบว่า จุดมุ่งหมายเฉพาะของวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เน้นการให้ความรู้แต่ขาดการเสริมสร้างลักษณะนิสัยหรือคุณสมบัติสำคัญในการประกอบอาชีพ ซึ่งมีความสำคัญมากกว่า รวมทั้งยังมีความสอดคล้องกับแนวคิดหรือข้อเสนอแนะของนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ จึงน่าจะเป็จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย

จากผลการวิจัย จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน ควรมี 6 ข้อ คือ

- 1.1 เพื่อพัฒนานิสัยการทำงานอย่างมีขั้นตอน เป็นระเบียบ ประณีต ประหยัด และปลอดภัย
- 1.2 เพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงาน
- 1.3 เพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน
- 1.4 เพื่อให้เข้าใจและภาคภูมิใจในความมีศักดิ์ศรีของงานอาชีพที่สุจริต
- 1.5 เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ ในการเลือกและใช้วัสดุ เครื่องมือและวิธีการทำงาน ให้เหมาะสมกับประเภทของงาน

1.6 เพื่อพัฒนาความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของวิชาชีพงานประดิษฐ์และงานช่างที่เป็นพื้นฐานของอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี ที่มีผลต่อการดำรงชีวิตประจำวัน

จากจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาชีพงานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบันทั้ง 6 ข้อ เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า มีจุดมุ่งหมาย 2 ข้อ คือ จุดมุ่งหมายข้อ 1 "เพื่อพัฒนานิสัยการทำงานอย่างมีขั้นตอน เป็นระเบียบ ประณีต ประหยัด และปลอดภัย" และจุดมุ่งหมายข้อ 3 "เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน" เป็นจุดมุ่งหมายที่ได้เคยถูกกำหนดขึ้นมาแล้วในหลักสูตรวิชาชีพงานช่างฉบับต่าง ๆ ที่ผ่านมา ได้แก่ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2491 2498 และ 2521 ในสภาพสังคมปัจจุบันทั้งครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา ก็ยังคงมีความคิดเห็นว่า จุดมุ่งหมายทั้ง 2 ข้อนี้ มีความทันสมัยและเหมาะสมที่จะนำมากำหนดเป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาชีพงานประดิษฐ์และงานช่างได้สัก

สำหรับจุดมุ่งหมายอีก 4 ข้อนั้น จะเห็นได้ว่าเป็นจุดมุ่งหมายใหม่ที่ถึงไม่เคยนำมากำหนดใช้ในหลักสูตรวิชาชีพงานช่างฉบับใด ๆ มาก่อน ในจุดมุ่งหมายทั้ง 4 ข้อนี้ พบว่าบางข้อสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายของวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ หรือวิชาชีพงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่นักการศึกษาทั้งของต่างประเทศและของไทย ได้เสนอแนะไว้ (ดังได้อภิปรายมาแล้ว) และทุกข้อเกิดขึ้นจากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่ม คือ ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา ที่เห็นว่า จุดมุ่งหมายดังกล่าวมีความสำคัญและเหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน จึงขอเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อจุดมุ่งหมายแต่ละข้อดังนี้

จุดมุ่งหมายข้อ 2 "เพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงาน" จากสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับการจ้างงานในปัจจุบันพบว่าปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่เกิดขึ้นกับผู้ประกอบการก็คือ การที่ผู้ใช้นแรงงานขาดคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงาน เช่น การไม่รับผิดชอบ ต่องานที่ทำ มาทำงานสาย หลบเลี่ยงงาน เอาเปรียบเพื่อนร่วมงาน หรือขาดความซื่อตรง เป็นต้น ซึ่งผู้ประกอบการให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าวมากกว่าทักษะฝีมือ เพราะเห็นว่า ทักษะฝีมือสามารถเรียนรู้ และพัฒนาได้ ดังนั้นการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม จึงควรเริ่มปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก หรือระดับประถมศึกษา เป็นต้นไปจนเกิดเป็นนิสัย

จุดมุ่งหมายข้อ 4 "เพื่อให้เข้าใจและภาคภูมิใจในควมมีศักดิ์ศรี ของงานอาชีพที่ สู้ชีวิต" ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาคนไทยให้ความสำคัญกับวิชางานช่างและอาชีพต่างค่อนข้าง น้อย เพราะเห็นว่าเป็นอาชีพที่ต้องใช้กำลังมากกว่าความคิด จึงมุ่งเรียนในสาขาที่จะออกไป ประกอบอาชีพที่มีเกียรติ ปัจจุบันแนวความคิดนี้เปลี่ยนไป อาชีพช่างได้รับความนิยมน้อยลง แพร่ หลาย มีแขนงงานต่างต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอย่างมากมาย ผู้ประกอบอาชีพช่างมีรายได้อาจเทียบ เทียบ อาชีพอื่น ๆ รวมทั้งได้รับการยกย่องให้เกียรติเทียบเท่าอาชีพอื่นแล้ว ครูผู้สอนจึงต้อง พยายามสร้าง ความเข้าใจให้บังเกิดกับผู้เรียนว่า งานอาชีพที่สู้ชีวิตทุกแขนงเป็นงานที่มี เกียรติ และมีศักดิ์ศรี ถ้าผู้ประกอบอาชีพทุ่มเทอย่างจริงจัง ย่อมสามารถประสบความสำเร็จ ในอาชีพได้ทั้งสิ้น

จุดมุ่งหมายข้อ 5 "เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการเลือกและใช้วัสดุ เครื่องมือ และวิธีการทำงาน ให้เหมาะสมกับประเภทของงาน" รูปแบบการเรียนการสอนวิชางานช่าง ที่ผ่านมานั้น ส่วนใหญ่เป็นลักษณะการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผลสำเร็จ หรือผลงานเป็นสำคัญ ในขณะที่วิธีการทำงาน หรือที่มาของผลงานมีความสำคัญเป็นอันดับรอง ผู้เรียนจึงขาดความรู้ ความเข้าใจในงานที่ทำอย่างแท้จริง ปัจจุบันสภาพสังคมไทยพัฒนาเจริญก้าวหน้าไปมาก โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วัสดุต่าง ๆ ได้รับการค้นคว้าพัฒนา และผลิตออกมา ใช้้อย่างมากมาย รวมทั้งวิธีการทำงานหรือวิธีการผลิตก็ถูกพัฒนาออกมาด้วยเช่นกัน ครูผู้สอน จึงควรพัฒนา รูปแบบ วิธีสอน ให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความเข้าใจ และสามารถผลิตผลงานตาม กระบวนการทำงานอย่างแท้จริง

จุดมุ่งหมายข้อ 6 "เพื่อพัฒนาความเข้าใจและเห็นความสำคัญของวิชางานประดิษฐ์ และงานช่าง ที่เป็นพื้นฐานของอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี ที่มีผลต่อการดำรงชีวิตประจำวัน" ในปัจจุบันผลิตผลของอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี เข้ามามีบทบาท และมีความสำคัญต่อชีวิต ความเป็นอยู่ของมนุษย์อย่างมากมาย จนอาจกล่าวได้ว่าปัจจัย 4 ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ของมนุษย์ รวมถึงความเจริญก้าวหน้าในระบบคมนาคมขนส่งและการสื่อสาร นับเป็นผลผลิต ของอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีทั้งสิ้น ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ที่วิชางานประดิษฐ์และงานช่างกลต่าง ละเอียด จะพบว่า วิชาดังกล่าวมีเนื้อหากว้างและหลากหลาย มีรูปแบบการจัดกิจกรรมการ

เรียนการสอนที่เป็นระบบชัดเจน โดยเฉพาะเรื่องทฤษฎีวัสดุ เคมีลงมือ และวิธีการ หลักเทคโนโลยี ซึ่งเป็นพื้นฐานของอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีอื่น ๆ จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายข้อนี้

จึงอาจกล่าวได้ว่า จุดมุ่งหมายทั้ง 6 ข้อที่เสนอมานี้ เป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบันที่กำลังพัฒนาเจริญก้าวหน้า ทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์ อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี ซึ่งถ้าสามารถจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายแล้ว นอกจากจะเป็นพื้นฐานการประกอบอาชีพแล้ว ยังจะช่วยผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุข

2. ข้อเสนอแนะทั่วไป

2.1 ผลการวิจัยอาจเป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมไทยที่กำลังเปลี่ยนแปลง

2.2 ควรจัดให้มีการประชุมปฏิบัติการของผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตรวิชานี้ เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายทั่วไป จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมและเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายใหม่

2.3 ควรมีการนำหลักสูตรที่พัฒนาแล้วไปทดลองใช้แล้วประเมินผล

2.4 ควรมีการอบรมหรือสัมมนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถสอนวิชางานประดิษฐ์และงานช่างให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2.5 ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญและตระหนักว่า วิชางานประดิษฐ์และงานช่าง เป็นวิชาสามัญวิชาหนึ่งที่เป็นประโยชน์ต่อเด็กเรียนทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จึงควรสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนวิชานี้ในทุกระดับชั้น

2.6 ควรจัดให้วิชางานประดิษฐ์และงานช่าง เป็นวิชาบังคับที่นักเรียนทุกคนต้องเรียนเหมือนกันในทุกหลักสูตรที่ผ่านมา เพราะวิวัฒนาการของวิชาที่มาจากวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ซึ่งเป็นวิชาสามัญหรือวิชาการศึกษาทั่วไปโดยเนื้อหาวิชามุ่งให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และควรเปลี่ยนชื่อเป็นวิชา "อุตสาหกรรมศิลป์"

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นที่มีต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชานี้กับประชากรกลุ่มอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารโรงเรียน ครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน หรือ ผู้ปกครอง เป็นต้น
2. ควรมีการนำจุดมุ่งหมายข้อที่มีระดับค่าเฉลี่ยสูง มาทำการศึกษาวิจัยซ้ำ เพื่อให้ได้จุดมุ่งหมายที่ดีที่สุด
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อหาจุดมุ่งหมายทั่วไป และจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมของวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ขุนทอง ภูผาเดือน. ไทยรัฐ. 17 พฤศจิกายน 2525. หน้า 3.

ช่วงรัชติ พันธุ์เวช. อุตสาหกรรมศิลป์/เทคโนโลยีศึกษา. กรุงเทพฯ :

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ สวนสุนันทา. 2531.

ดวงเดือน พิศาลบุตร. ประวัติการศึกษาไทย (ฉบับย่อ). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์

เจริญผล, 2520.

ตารา. กรม. หลักสูตรประถมศึกษาสามัญชายและหญิง. พิมพ์ครั้งที่ 2. พระนคร :

โรงพิมพ์อักษรนิติ, 2467.

ธรรมการ. กระทรวง. ประมวลศึกษา ภาค 2 หลักสูตรชั้นประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่

3. พระนคร : โรงเรียนช่างพิมพ์วัดสังเวช, 2480.

..... หลักสูตรหลวง หลักสูตรสามัญศึกษา ศก 2456. พระนคร : โรงพิมพ์

สามมิตร. 2456. อัดสำเนา.

บุญเรียง ขจรศิลป์. วิธีวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : นิสิตส์เซ็นเตอร์

การพิมพ์. 2530.

ประมวล เสนาฤทธิ์, สงบ ลักษณะ และ กมล ภูประเสริฐ. รายงานการวิจัย

เรื่องการส่งเสริมวิชาชีพให้แก่นักเรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับ.

กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2524. อัดสำเนา.

ปรีชา ขาติมาลากร. รายงานการวิจัยเรื่องความเข้าใจในวิชาอุตสาหกรรมศิลป์

ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะวิชาอุตสาหกรรมศิลป์

วิทยาลัยครูพระนคร. ม.ป.ป.

ปรีชา หัตถะกุล ณ อยุธยา และ วิโรจน์ เวชประสิทธิ์. การอาชีพศึกษาและการ

แนะแนวอาชีพ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิหิตย์อักษร. ม.ป.ป.

เบื่อง กิจรัตน์. บทความทางวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา หลักการและแนวปฏิบัติ.

กรุงเทพฯ : คณะวิชาอุตสาหกรรมศึกษา วิทยาลัยครูพระนคร. 2532.

- เบรื่อง กิจรัตน์. รายงานการวิจัยรูปแบบการจัดการศึกษาทางด้านอุตสาหกรรมศึกษา สำหรับบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก. กรุงเทพฯ : คณะวิชาอุตสาหกรรมศึกษา มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์พระนคร, 2533.
- _____ . การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับอุตสาหกรรมศิลป์. กรุงเทพฯ : คณะวิชาอุตสาหกรรมศึกษา มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์พระนคร, 2534.
- ยงยุทธ ยุทธวงศ์. "หากไทยเป็น NIC : คนไทยจะได้อะไร," ใน เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กับสังคมอุตสาหกรรมในทศวรรษหน้า หน้า 41 - 51. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูจันทระเกษม ร่วมกับ วิทยาลัยครูพระนคร, 2534.
- เยาวรินทร์ จันทน์ภูษะ. "ก่อนที่เราจะเป็นนิคส์." ใน เอกสารประกอบการสัมมนา ทางวิชาการ เรื่อง นิคส์กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูพระนคร ร่วมกับ วิทยาลัยครูในมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์. 2534.
- ปีเตอร์สัน, ริชาร์ด อี. "เทคโนโลยีศึกษาในระดับประถมศึกษา," ใน ปฏิบัติการใช้ เทคโนโลยีศึกษา. แปลจาก Implementing Technology Education โดยเบรื่อง กิจรัตน์. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2534. อัดสำเนา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัทศึกษาพรจำกัด. 2531.
- ลัดดา สุวรรณกุล. พัฒนาการของหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2518. อัดสำเนา.
- วิชาการ, กรม. รายงานการสัมมนาระดับชาติเรื่องหลักสูตรประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2530.
- _____ . รายงานการวิจัยสังเคราะห์กระบวนการหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2532.

- วิชาการ, กรม. รายงานการวิเคราะห์หลักสูตรและแผนการสอนกลุ่มการงานและ
พื้นฐานระดับประถมศึกษา เล่มที่ 1. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหลักสูตร
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2531. อัดสำเนา.
- _____. หลักสูตรใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา,
2521.
- _____. เอกสารการปรับปรุงหลักสูตร. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป. อัดสำเนา.
- วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการพลังงาน, กระทรวง. นโยบายวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยี : วิวัฒนาการและการจัดการ. กรุงเทพฯ : กระทรวง
วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการพลังงาน, 2530.
- ศรีวงศ์ สุมิตร. "ประเทศไทยกับการเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่." ใน วารสาร
วิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 11(2) : 29 - 24 ; กรกฎาคม - ธันวาคม
2530.
- ศึกษาธิการ, กรม. หลักสูตรสามัญศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. พระนคร : โรงพิมพ์
อักษรนิติ, ร.ศ. 130. อัดสำเนา.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. ประมวลศึกษาพิเศษ ภาค 1 หัวข้อการสอนสำหรับประถมศึกษา.
ศึกษา. พระนคร : ม.ป.ท., 2465. อัดสำเนา.
- _____. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2491. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภา, 2491. อัดสำเนา.
- _____. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2498. พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา,
2498. อัดสำเนา.
- _____. หลักสูตรประถมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2503. พิมพ์ครั้งที่ 11.
พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2512.
- _____. หลักสูตรประถมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2503. พระนคร :
กรุงเทพฯการพิมพ์, 2503.

- ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. พิมพ์ครั้งที่ 3.
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2525.
- _____. หลักสูตรใหม่ เอกสารแนะนำการใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ฉบับ
ปรับปรุง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2521.
- _____. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2532.
- ส้ามัญญศึกษา, กรม. คู่มือการสอนหัตถศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาตอนปลาย.
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2512.
- สุภา อักษรดิษฐ์. วิเคราะห์จุดมุ่งหมายของการประถมศึกษาของไทย. วิทยานิพนธ์
 ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- สุมิตร คุณากร. หลักสูตรและการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร :
 โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2533.
- สมชาย สันรัตน์. ปัญหาการใช้หลักสูตรของครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ
(งานพื้นฐาน) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประม
ศึกษาจังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2528.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6
(พ.ศ. 2530 - 2534) ระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา.
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย, 2529.
- _____. "สพช. : จากอดีตสู่ปัจจุบัน." รายงานผลความก้าวหน้าของการดำเนินงาน
ครบรอบ 10 ปี สำหรับ สพช. กรุงเทพฯ : บริษัท พี.เอ.สีหวิง จำกัด,
 2533.

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. คู่มืออบรมครู แนวการใช้หลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2. กรุงเทพฯ : หน่วย
 ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ผลการพัฒนาการศึกษาและแนวทางการพัฒนา
การศึกษานอนอาศิต. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
 สำนักนายกรัฐมนตรี, 2531.
- รายงานการศึกษา : สภาพแวดล้อมระบบการศึกษา สภาพปัจจุบันปัญหา
การศึกษา ทิศทางแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 -
2539). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
 สำนักนายกรัฐมนตรี, 2533.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สรุปทิศทางการพัฒนา
ประเทศภายใต้กรอบของแผนฯ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539). กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์อักษรไทย, 2533.
- Best, John W. Research in Education. 4th ed. Englewood cliffs,
 New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1981.
- Beauchamp, George A. Curriculum Theory. 3rd ed. Wilmette,
 Illinois : The Kagg Press, 1975.
- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and
Education. 4th ed. Tokyo : Kosaido Printing Co., Ltd.,
 1981.
- Boronkay, John R. "A Curriculum Design For K - 12 Industrial
 Arts," Man/Society/Technology. March, 1980.
- Herrick, Virgil E. and Ralph W. Tyler. "Toward Improved
 Curriculum Theory. Supplementary Educational Monographed
 No.71, University of Chicago Press, 1950. Cited in Hilda
 Taba," Curriculum Development : Theory and Practice.
 New York : Harcourt Brace & World, 1950.
- Mineli, Ernest L. and others. A Guide to Improving Instruction
in Industrial Arts. Washington D.C. : American Vocational
 Association, Inc., 1968.

- Richard, Charles. "A New Name," in Selected Reading For Industrial Arts. Illinois : McKnight Publishing Company, 1963.
- Silvius, G Harold. and Estell H. Curry. Managing Multiple Activities in Industrial Education. 2nd ed. Illinois : Mcknight & Mcknight Publishing Company, 1971.
- Taba, Hilda. Curriculum Development : Theory and Practice. New York : Harcourt Brace & World, 1962.
- Tyler, Ralph W. Basic Principles of Curriculum and Instruction. Illinois : The University of Chicago Press, 1949.
- Wilber, Gordon O. and Norman C. Pendered. Industrial Arts in General Education. 4th ed. New York : Intext Educational Publishers, 1973.
- Woodward, Calvin M. "The Fruits of Manual Training in Education," in Selected Reading for Industrial Arts. Illinois : Mcknight & McKnight Publishing Company, 1963.

การคำนวณ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

พฤษภาคม 2536

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

เรียน

ด้วยข้าพเจ้า นายอุดมเดช กมลบุตร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกอุตสาหกรรม
ศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "จุดมุ่งหมายของ
หลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษาที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน"
เพื่อให้ได้ข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ตอบแบบสอบถามที่ส่ง
มาพร้อมหนังสือฉบับนี้ และกรุณาส่งคืนข้าพเจ้าตามตำบลที่อยู่ที่ได้พิมพ์ไว้เรียบร้อยแล้วที่ด้านหลังของ
แบบสอบถาม จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายอุดมเดช กมลบุตร)

ที่ ทม 1007/0769

112

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

3 พฤษภาคม 2536

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายอุทม เกษ กมลบุตร เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
นิสิตผู้ที่มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความช่วยเหลือในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง จุกมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่างระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทย
ในปัจจุบัน

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.ดร.เป็รื่อง กิจรัตน์

ประธาน

ดร.อารมย์ เอี่ยมน้อย

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอหนังสือราชการเพื่ออำนวยความสะดวกในการขอความร่วมมือ
โดยให้ศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพประจำจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ และครูผู้สอน
กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพในโรงเรียนประถมศึกษา ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน
2536 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้ี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร ปิ้วทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/0๗๙๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

3 พฤษภาคม 2536

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน อธิบดีกรมการฝึกหัดครู

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายอุดมเดช กมลบุตร เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง จุกมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่างระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคม
ไทยในปัจจุบัน

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ศส.ดร.เป็รื่อง กิจรัตน์ ประธาน
ดร.อารมย์ เอี่ยมน้อย กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์คือ ขอหนังสือราชการเพื่ออำนวยความสะดวกในการขอความร่วมมือ
โดยให้อาจารย์ภาควิชาหัดศึกษาและอุตสาหกรรมศิลป์ ในวิทยาลัยครูทั้ง 36 แห่ง ตอบแบบสอบถาม
ในระหว่างเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน 2536 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณใน
ความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่ นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร บัวทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ศช 1404/ 13784

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

18 พฤษภาคม 2536

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษา

เนื่องด้วยนายอุดมเดช กบดบุตร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่างระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน " ในการนี้สืตต้องเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามแก่ครูผู้สอน กลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพในโรงเรียนประถมศึกษา และศึกษานิเทศก์สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดผู้รับผิดชอบกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พิจารณาแล้ว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ ควรให้ความร่วมมือในการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุธรรม ปั้นประเสริฐ)

เลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

กองวิชาการ

โทร. - 2810588, 2805558-63

ที่ ศธ 0301/ป 8674

กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ
กทม.10300

/8 พฤษภาคม 2536

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามสำหรับการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายอุดมเดช กมลบุตร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา ของมหาวิทยาลัย-
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางาน
ประดิษฐ์ และงานช่างระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน

ในการดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นายอุดมเดชฯ จำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลจาก
ภาควิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ในวิทยาลัยครูแห่งนี้ โดยวิธีแจกแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้ นายอุดมเดชฯ เก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวและโปรด
อำนวยความสะดวกตามที่เห็นสมควร ขอขอบคุณในความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอินทร์ ศรีคุณ)

รองอธิบดี รักษาราชการแทน

อธิบดีกรมการฝึกหัดครู

สำนักงานเลขาธิการกรม

โทร. 2820241

แบบสอบถามสำหรับกาวิจัย

เรื่อง

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง
ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
วิชางานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสม
กับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน
2. ความหมายของคำ

ครูผู้สอน หมายถึงผู้ที่ทำหน้าที่สอนวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง
ในกลุ่มการเรียนและพื้นฐานอาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
ศึกษานิเทศก์ หมายถึงผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศการสอนกลุ่มการเรียนและ
พื้นฐานอาชีพ สังกัดหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัด

นักการศึกษา หมายถึงอาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต
วิชาเอกอุตสาหกรรมศิลป์ ของวิทยาลัยครู
3. ขอความกรุณาตอบคำถามให้ครบทุกข้อ
4. ข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม จะใช้เพื่อการวิจัยครั้งนี้
เท่านั้น

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริง และเติม
ข้อความลงในช่องว่าง

1. ตำแหน่งหน้าที่ของท่าน

- ครูผู้สอน
 ศึกษานิเทศก์
 นักการศึกษา

2. สถานที่ปฏิบัติงาน.....

.....

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้ เป็นข้อความเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชา งานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน โปรดพิจารณาข้อความอย่างละเอียดแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์ระดับความคิดเห็นดังนี้

- 5 เป็นจุดมุ่งหมายที่ท่านเห็นว่าเหมาะสมมากที่สุด
- 4 เป็นจุดมุ่งหมายที่ท่านเห็นว่าเหมาะสมมาก
- 3 เป็นจุดมุ่งหมายที่ท่านเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง
- 2 เป็นจุดมุ่งหมายที่ท่านเห็นว่าเหมาะสมน้อย
- 1 เป็นจุดมุ่งหมายที่ท่านเห็นว่าเหมาะสมน้อยที่สุด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชา งานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน					
1. เพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ในกระบวนการดำเนินงานประดิษฐ์และงานช่าง ซึ่งเป็นพื้นฐานของอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี.....					
2. เพื่อพัฒนาความเข้าใจและเห็นความสำคัญของงานประดิษฐ์และงานช่าง ที่เป็นพื้นฐานของงานอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี ซึ่งมีผลต่อการดำรงชีวิตประจำวัน.....					
3. เพื่อเรียนรู้การใช้วัสดุ เครื่องมือ และวิธีการทางด้านงานประดิษฐ์และงานช่าง ที่เหมาะสมกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของประเทศไทย.....					
4. เพื่อให้เข้าใจกระบวนการทางอุตสาหกรรม โดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับวัสดุ เครื่องมือ และวิธีการทางด้านงานประดิษฐ์และงานช่าง.....					
5. เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ในการเลือกและใช้วัสดุให้เหมาะสมกับประเภทของงาน.....					
6. เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ในการเลือกและใช้วัสดุที่ไม่ทำให้เกิดมลภาวะกับสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ.....					
7. เพื่อพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานในการใช้เครื่องมือ สำหรับงานประดิษฐ์และงานช่าง ตลอดจนการบำรุงรักษาและซ่อมแซม.....					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
8. เพื่อพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานในการใช้เครื่องจักรกล สำหรับงานประดิษฐ์และงานช่าง ตลอดจนการบำรุงรักษา และซ่อมแซม.....					
9. เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ในการประดิษฐ์วัสดุ ต่างๆ โดยใช้เครื่องมือและวิธีการทางด้านงานประดิษฐ์และงานช่าง.....					
10. เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ในการประดิษฐ์วัสดุ ต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือ เครื่องจักรกล และวิธีการผลิตทางอุตสาหกรรม.....					
11. เพื่อพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาทางเทคนิค เกี่ยวกับวัสดุ เครื่องมือ และวิธีการทางด้านงานประดิษฐ์ และงานช่าง.....					
12. เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานประดิษฐ์และงานช่างอย่างมีขั้นตอน เป็นระเบียบ ประณีต และประหยัด.....					
13. เพื่อพัฒนานิสัยการทำงานอย่างรอบคอบและปลอดภัย.....					
14. เพื่อค้นหาและพัฒนาความสนใจและความถนัด ทางด้านงานประดิษฐ์และงานช่าง.....					
15. เพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำ งานประดิษฐ์และงานช่าง.....					
16. เพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่อการทำงานเป็นรายบุคคลและ การทำงานเป็นกลุ่ม โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้และการแก้ ปัญหาในการทำงานประดิษฐ์และงานช่าง.....					
17. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่อวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง.....					
18. เพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงาน.....					
19. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการเลือกและใช้ ผลิตผลทางอุตสาหกรรม.....					
20. เพื่อพัฒนาคุณค่าของตนเอง โดยผ่านกิจกรรม การเรียนรู้และการแก้ปัญหาในการทำงานประดิษฐ์และ งานช่าง.....					
21. เพื่อพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานในการแก้ปัญหาที่ทำให้ เกิดความเชื่อมั่น และมีเจตคติที่ดีต่อตนเองและสังคม.....					
22. เพื่อให้เข้าใจและภาคภูมิใจในความมีศักดิ์ศรีของ งานอาชีพที่สุจริต.....					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
23. เพื่อให้สามารถนำความรู้ด้านงานประดิษฐ์และงานช่างไปใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ.....					
24. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในงานประดิษฐ์และงานช่างอย่างกว้างขวาง เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการเลือกอาชีพในอนาคต.....					
26. สนับสนุนและส่งเสริมให้มีความรู้ทางสายวิชาการที่จำเป็นต่อวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง เพื่อให้การเรียนรู้วิชางานประดิษฐ์และงานช่างมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น.....					

ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี).....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นายอุดมเดช ชื่อสกุล กมลบุตร

เกิดวันที่ 9 สิงหาคม พุทธศักราช 2491

สถานที่เกิด 1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 47/3 หมู่ 4 ถนนติวานนท์ ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง
จังหวัดนนทบุรี

เริ่มรับราชการ 13 กรกฎาคม 2513 วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ 2 ระดับ 6

สถานที่ทำงานปัจจุบัน วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา พ.ศ. 2507 มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตวิทยาลัยครู
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2509 ป.กศ. วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2511 ป.กศ.สูง (อุตสาหกรรมศิลป์) วิทยาลัยครูพระนคร
กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2513 กศ.บ. (หัตถศึกษา) วิทยาลัยวิชาการศึกษาพระนคร
กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2537 กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา) มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง
ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน

บทคัดย่อ

ของ

อุดมเดช กมลบุตร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษาปริญญาก่อการศึกษาหาบัณฑิต วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา

มีนาคม 2537

วัตถุประสงค์ในการศึกษาเรื่องนี้ เพื่อหาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาชีพงานประดิษฐ์ และงานช่างระดับประถมศึกษาที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ประกอบด้วย ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม

วิธีการทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษามีความเห็นต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาชีพงานประดิษฐ์และงานช่าง ระดับประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน จำนวน 25 ข้อ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในจำนวนจุดมุ่งหมายทั้งหมดนี้มี 23 ข้อ ที่เหมาะสมมาก ส่วนอีก 2 ข้อ มีความเหมาะสมปานกลาง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จุดมุ่งหมายที่มีค่าเฉลี่ยสูง และครอบคลุมกระบวนการเรียนทั้งทางด้าน พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย เข้าด้วยกัน รวม 6 ข้อ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อพัฒนานิสัยการทำงานอย่างมีขั้นตอน เป็นระเบียบ ประณีต ประหยัดและปลอดภัย
2. เพื่อปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรมในการทำงาน
3. เพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน
4. เพื่อให้เข้าใจและภาคภูมิใจในความมีศักดิ์ศรีของงานอาชีพที่สุจริต
5. เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการเลือกใช้วัสดุ เครื่องมือ และวิธีการทำงานให้เหมาะสมกับประเภทของงาน
6. เพื่อพัฒนาความเข้าใจและเห็นความสำคัญของวิชาชีพงานประดิษฐ์และงานช่างที่เป็นพื้นฐานของอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีที่มีผลต่อการดำรงชีวิตประจำวัน

THE OBJECTIVES OF HANDICRAFT AND MECHANICAL COUSE
FOR PRIMARY EDUCATION LEVEL APPROPRIATING TO
THE NEEDS OF CURRENT THAI SOCIETY

AN ABSTRACT

BY

UDOMDECH KAMOLBUTRA

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education Degree in Industrial Education
at Srinakharinwirot University

March 1994

The purpose of this study was to find out the objectives of handicraft and mechanical work course for primary education level that are appropriated to the needs of current Thai society.

The subjects in this study consisted of teachers, superintendents, and educators.

The instrument used to collect data was the questionnaire.

The statistical procedures used in the analyzation of data were percentage and one-way analysis of variance with a Sheffe test.

The findings of this study indicated that the opinions of teachers, superintendents, and educators on the 25 objectives of handicraft and mechanical work course for primary education level that are appropriated to the needs of current Thai society were not statistically significant differences. Among these objectives, 23 and 2 of them were of the more and the moderate appropriate respectively. The researcher synthesized all objectives holding highest mean and covering all cognitive, affective, and psychomotor learning process that could be concluded into 6 categories as follow:

1. For developing stepwise, systematically, neatly, economically, and safely working habits.
2. For instilling merit and virtue in doing works.
3. For developing initiative and creative in doing works.
4. For enlightening comprehensibility and superiority on the prestige of honorable occupation.
5. For experiencing performance and competency in selection and utilization of material, tools, and methodologies that are particularly appropriate with each kind of work.
6. For developing understanding and realizing the importance of handicraft and mechanical course which is the basic of industry and technology for everyday life.